Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 11 МАЯ 1911. ЧИСЛО 19. | VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MAY 11, 1911. No. 19.

Думки на часі.

III.

В попередних двох числах нашої часописи ми без обиняків, без завиваня в бавовну, висказали отсе, що важким каменем лягло на душу нашого люду, що збило ся важкою скелею на його серци, грозячи цілковитою загладою його національному і релігійному житю на еміграції. Пишучи отсї стрічки, ми не руководили ся ніякими побічними взглядами, не вишукували нарочно самих чорних красок, але вірно малювали отсей сумний образ нашого теперішного житя-занепаду, який розкривае ся перед очима людини, що вміє не тільки дивити ся, але і бачити.

Несьвідомий наших відносин, несьвідомий отсего всього, що тепер виробляє ся на нашій заокеанській Руси-Україні, готов-би, по прочитаню попередних стрічок зробити нам закид, що ми взяли ся безпощадно „нищити" весь сьвященичий стан, і то без розбору, виключно тільки з якоїсь фіктивної ненависти до нього, оттак собі, для примхи.

Проти сего ми рішучо застерігаємо ся! Ми не виступаємо, не виступали ніколи і не станемо виступати проти сьвященичого стану як такого, але безпощадно будемо поборювати усї ті одиниці з поміж нашого сьвященьства, і то без огляду на їхнє становиско, які надуживають свого духовного званя виключно тільки для своїх личних інтересів і амбіцій, допчучи при сім загальні, народні інтереси. А до сего ми маємо повне право, що більше, се наш обовязок! Народ нас поставив на сторожи свого добра, і ми наче ті собаки ляжемо на порозї його хати, не дозволяючи рушити із неї ні одної даже стебелинки! З народом для народу — отсе наша девіза, отсе наш клич. Хто з народом — сей з нами! — Хто проти народу, явно чи то скрито, се наш лютий ворог. І отсе є той тяжкий наш гріх, до якого явно але і гордо признаємо ся. Ми йдемо війною проти кастовому інтернаціоналізмови, накидуваному силоміць нашому сьвященьству, але ніколи не підемо в розріз з українсько-руським сьвященьством. Противно, — і се ясно зазначилисьмо зараз у першій статї, — ми хочемо і ми будемо спільно працювати з сьвященьством, але з тамим, що попри службу Богови, попри сповнюванє високих обовязків свого званя, не здусило у собі іскри національної приналежности, що почуває себе „костю від кости, кровю від крови" з нашим поневоленим людом. І тому ми з чистою совістю, з піднесеним чолом глядимо в будучність, бо знаємо, що лиш сей перший кине на нас каменем, у кого серце кипить злобою на нас за здемаскованє його підпольної роботи, кого оймає лють за відкриванє нами очей вірячим, отже за се, що ми совісно сповняємо вложений на наші плечі народний обовязок.

Та один ясний луч бачимо у теперішнім сумнім положеню нашого люду: ми переконані, ми сьвято в се віримо, що не все наше сьвященьство змінило в чужий, не рідний нам [illegible] не перевели ся між нашим сьвященьством душі щирі, віддані аж до самопожертвованя народній справі; що суть ще між нашим сьвященьством люди, які висше ставлять добро свого люду, добро загалу, від своїх личних інтересів, свого кармана. І ми того певні, що отсї подадуть нам дружню руку, підуть орати разом з нами народний переліг. А народ наш, сей народ з голубячою натурою і терпеливим серцем, вдарить чолом перед щирими своїми духовними оборонцями і провідниками; бо і хоть уважає його дехто „худобою, мудями, фольками", хоть і погорджує ним, та в своїй кастовій зарозумілости помітує ним, уважаючи його за щось такого низького, нікчемного, що є пригоже хиба тільки до чищеня єгомостевих чобіт, цілованя його в руку (але тільки тоді, коли на ній є рукавичка) та плаченя долярів — зовсім не є такий. Він серцем відчує, хто приходить до нього щиро, а хто лиш з усьмішкою Юди на лици, та з ножем в рукаві. І за серце він відплатить серцем, але кинений в нього камінь тямити-ме вічно і пригадає про нього, хотяйби аж доперва на смертнім одрі.

А се що!?...

„В борбі з нечесним лиш нечесне оружє дає побіду".
„Заокеанська Русь" чис. 1, стор. 4.

Дістаємо до поміщеня слідуюче письмо:

Рочестер, Н. Й. 7-го мая 1911.

Слава Ісусу Христу!

Хвальна Редакціє!

Я, перший член основатель і бувший перший предсідатель братства св. Йосафата, відділ 217 Р. Н. Союза в Рочестер, Н. Й. хочу коротенько поінформувати наш загал про події, збувші ся що йно у нашій ґромаді. Наш парох, о. Володимир Петрівський скликав оноді надзвичайний мітинґ, і на нім зажадав від нас запротестованя проти статї, появившої ся у „Свободі" „про злобних попів". Завізвав нас до рішучого запротестованя проти „зера, дяка, що має жідівку за жену, що виступає проти Ісуса Христа і Пречистої Діви", і зажаданя від Головного Уряду Р. Н. Союза безпроволочного усуненя йоко з редакторства. Народ запитав тоді о. Петрівського „хто, де і коли" таке робить, однак о. Петрівський не вмів на се питанє відповісти і з соромом мусів вийти з галї. А наш відділ позістав і на дальше в Р. Н. Союзї.

Розярений тим о. Петрівський, днесь то є в неділю 7-го с. м. з казальниці в церкві накинув ся цілою поменю клевет і лайок на усе, що є ще в нас добре, то є на урядників Р. Н. Союза, на редакторів „Свободи", „дячка" „зеро", гайдамаку, схизматика" і т. д. і т. д. Наприкінци свого казаня в церкві о. Петрівський зажадав: 1. щоб народ сейчас покинув Р. Н. Союз, 2. заявив, що хто буде дальше читати часопись „Свободу", то поповнить сим смертельний гріх, 3. візвав, щоби всі члени гуртом покинули Р. Н. Союз і перейшли до „Собранія" і 4. осьвідчив, що хто не поступить після його слів і жадань, сей не має більше права звати ся греко-католиком, ані не сьміє бути парохіяниом.

Не буду тут широко розписувати ся, лиш скажу коротко, що так як і першим разом так і тепер ніхто не послухав о. Петрівського, а що було се в церкві, тому народ і не реаґував на його казанє. Колиж однак о. Петрівський зажадав сего самого від народу на мітинґу, і сими самими словами накинув ся на нашу орґанізацію і часопись, народ вчинив таку бучу що о. Петрівський стрімголов мусів втікати з галї. Народ рішучо заборонив урядникам згаданого братства писати якийнебудь „протест", позаяк і найтемнійший чоловік пізнав ся вже на взиваючій о пімсту до неба злобі нашого сьвященика.

Полишило ся отже на тім, що о. Петрівський виступив сам однісенький з Р. Н. Союза, а наш цілий відділ зістав на дальше членом нашої дорогої, народної орґанізації.

Здоровлю Вас щиро

Тома Польович.

Вибори до державної ради в Австрії.

Як уже доносилисьмо свого часу, державну раду у Відни розвязано і правительство розписало нові вибори. Вони відбудуть ся в цілій Австрії 13-го червня с. р., з виїмком одної Галичини, де вибори відбудуть ся доперва 19-го червня, а то тому, аби панам старостам лишити більше часу на всякі шахрайства. В поодиноких виборчих округах, заселених Русинами, вибори відбудуть ся, як слідує: в виборчих сільських округах: 51 (Сянік-Риманів-Дукля-Ліско і т. д.), 53 (Судова Вишня-Рудки-Стара Сіль-Самбір (часть)-Комарно (часть), 54 (Старий Самбір-Турка-Дрогобич ітд.), 55 (Войнилів-Долина-Калуш-Надвірна), 56 (Печеніжин-Коломия-Кути-Отинія ітд.), 57 (Мединичі-Стрий-Сколе ітд.), 58 (Мельниця-Борщів-Тлусте ітд.), 59 (Обертин-Товмач-Станіславів-Галич-Богородчани ітд.), 60 (Бучач-Монастириска-Підгайці (в части), 61 (Перемишль-Дубецко-Мостиска-Добромиль ітд.), 62 (Рава руська-Яворів-Жовква-Белз ітд.), 63 (Золочів-Буск-Перемишляни ітд.), 64 (Львів-Винники-Городок-Щирець (в части) ітд.), 65 (Сокаль-Броди-Зборів-Радехів ітд.), 66 (Бережани-Рогатин-Болехів ітд.), 67 (Ярослав-Радимно-Любачів ітд.), 68 (Козова-Тернопіль-Збараж (в части) ітд.), 69 (Теребовля-Микулинці-Чортків ітд.), 70 (Скалат-Підволочиска-Гусятин (в части) головні вибори дня 19. червня, евентуальні другі вибори, зглядно тіснійші вибори 26. червня, евентуальні треті вибори, зглядно тіснійші вибори 3. липня, ще тіснійші вибори 6. липня.

В тих округах вибирає ся по двох послів. В виборчих міських округах 1—7 (місто Львів), 13 (Перемишль), 14 (Станіславів), 15 (Тернопіль), 17 (Коломия), 22 (Ярослав-Ланьцут-Переворск), 25 (Сянік-Добромиль Ст. Самбір-Коросно ітд.), 26 (Самбір-Городок), 27 (Дрогобич-Турка-Болехів-Сколе), 28 (Стрий-Калуш), 29 (Бережани-Рогатин-Ходорів ітд.), 30 Жовква-Рава руська-Сокаль-Белз), 31 Броди-Радехів-Лопатин ітд.), 32 Бучач-Снятин-Заліщики-Борщів-Товмач ітд.), 33 (Золочів-Збор[illegible]ці), 34 (Рогатин-Жидачів-Бібрка [illegible] головні вибори відбудуть ся дня 19-го червня, евентуальні тіснійші вибори 26. червня.

Ті округи, як міські, вибирають по одному послови.

Ширший національно-демократичний комітет, в порозуміню з повітовими орґанізаціями, оголосив отсї кандидатури:

Округ 51. (Сянік-Риманів-Дукля-Буківско-Устрики): др. Володимир Загайкевич, адвокат в Перемишли на посла, Антін Старух, соймовий посол на заступника.

Округ 53. (Судова Вишня, Самбір, Рудки): о. Стефан Онишкевич, бувший посол.

Округ 57. (Стрий-Бібрка, Ходорів-Миколаїв-Жидачів, Глиняни, Мединичі): др. Евген Олесницький, бувший посол, голова „Сільського Господаря", як одинокий кандидат на посла.

Округ 58. (Мільниця, Борщів, Заліщики, Городенка, Снятин): др. Теофіль Окуневський, бувший посол, адвокат в Городенції, як кандидат більшости.

Округ 59. (Обертин, Товмач, Золотий Потік, Станиславів, Галич, Тисьмениця, Богородчани): др. Евген Левицький, бувший посол, адвокат у Відні, як одинокий кандидат.

Округ 60. (Бучач, Підгайці, Монастириска): Вячеслав Будзиновський, бувший посол.

Окр. 61. (Перемишль, Дубецко, Мостиска, Добромиль) Григорій Цеглинський, бувший посол і директор ґімназіяльний.

Окр. 62. (Рава Руська, Сокаль, Угнів, Немирів, Яворів, Жовква, Белз, Янів): др. Станіслав Дністрянський, бувший посол, проф. університету.

Окр. 63. (Золочів, Буск, Камінка Струмілова, Перемишляни, Олесько): Володимир Сінгалевич, секретар суду в Глинянах.

Окр. 64. (Львів, Винники, Щирець, Городок,) о. Йосиф Фолис, бувший посол.

Окр. 65. (Сокаль, Броди, Радехів, Зборів, Мости Великі, Нове Село): др. Евген Петрушевич, бувший посол, адвокат в Сколім, як одинокий кандидат на посла.

Окр. 66. (Бережани, Рогатин, Журавно, Болехів, Волшівці, Перемишляни:) др. Кость Левицький, бувший посол, б. голова укр. клюбу, адвокат у Львові, як кандидат більшости. Тимотей Старух, посол до сойму, як кандидат меншости.

Окр. 67. (Ярослав, Радимно, Любачів, Чешанів, Порохник): д-р. Льонґин Цегельський, бувший посол.

Окр. 68. (Козова, Тернопіль, Збараж, Нове село): др. Ізидор Голубович, адвокат в Тернополі.

Окр. 69. (Теребовля, Микулинці, Будзанів, Чортків): др. Олександер Колеса, бувший посол, проф. унів.

Окр. 70. (Скалат, Гусятин, Копичинці, Підволочиска): Михайло Петрицький, бувший посол, проф. універ.

Кандидати на округи 54, 55 і 56 будуть поставлені, по порозуміню з повітовими орґанізаціями, найдальше до двох тижнів.

Галицькі москвофіли зістали заскочені розвязанем парляменту, їхні посли не мають в чим показати ся перед виборцями, тому то в москвофільськім таборі панує величезне пригноблене. Так звані „новокурсники" по довгих спорах і торгах порішили наконець поставити кандидатом Дудикевича на округ Стрий-Сколе-Мединичі (округ 57). На Сянік-Лїско кандидує поновно, хоч безнадійно Курилович, Проти Глібовицького ста[є] в Золочеві Марків як Zahlkandidat бо рівночасно кандидує і на Сокаль-Броди-Радехів, де „старики" видвигнули з архіву „Народного Дому" гумористичного кандидата проф. І. Костецкого. Проти д-ра Короля хотїли „молоді" ставити д-ра Глушкевича, але він, зміркувавши ситуацію, відказав ся від сеї почести і хотів певного округа, якого на жаль в Галичині вже для кацапів нема. В противнім случаю заявив, що до виборів зовсім не мішає ся, бо галицький „Пушкин" не бажає собі, щоби його іменем помітували. Савюк також озлоблений, що не кандидує на Стрий, та його адоратори шукають для него округа, де міг би делікатно провалити ся.

О. Сеник має також велику охоту кандидувати, але „юноші" заявили, що ніякої попівської кандидатури не будуть попирати, а за аґітацію жадають звороту коштів, прохарчованя і поїздки „репрезентації" і 10 корон денно окремо.

Собраніє ухвалило, що кандидати мають зложити по 5 тисяч корон за номінацію. Рублї ще не наспіли і в тій справі має поїхати до Бобріньского окрема депутація. Вибори до буковинського сойму, вплинули на галицьку кацапню дуже деприм[у]юче, бо і Бобріньский дуже огірчений, що кацапи його так надули, видурюючи „пособія". Для аґітаційних цілий мають новокурсники видати брошурку, писану фонетикою, так само відозви поодиноких кандидатів мають бути надруковані в народній мові по части фонетикою а по части етимольоґією. На кінци — хоч се неімовірне — довідуємо ся, що для приєднаня Митрополита для себе, рішили новокурсники заложити релігійне товариство для попираня унії (на папери) і мають вислати до него депутацію з чолобитнею. Не знати тільки, що зроблять з цілим рядом статий проти гр. кат. церкви, поміщених в „Русской Волї", в „Голосі народа", в своїх видавництвах та календарях. Треба одначе з тим числити ся, що кацапи до виборчої акції мобілїзують ся як тільки можуть і рішили в кождім окрузі розвинути шалену аґітацію і йти нереботм, хочби мали хопити ся погромів і провокацій.

ОБРУСИТЕЛЇ.

Повість із суспільного житя полїсської країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

Передне слово.

Доля Руси-України, Росії і Польщі, а по части й Славянщини рішає ся від більше як 500 літ на широких степах Руси-України, а від коли цівілізаційні і демократичні течії XIX. століття не позволили кому небудь рішати о людях і народах без їх участи, то й ті всеславянські, а заразом і европейські справи будуть рішати ся не тілько що на земли руській, але і в дусі і в понятю народу руського. У політичних верховодців згаданих народів, а особливо в души Русина мусить відбути ся істнуюча вцоконвіку боротьба, і він буде мусів вибирати між восточною а западною цівілізацією, між державною перевагою першої а індивідуальним розвитком другої, між самовладною та уніформною Росією, а вільним союзом з вільними і рівними собі народностями.

Кождий добрий обиватель Галичини повинен вважати за свій сьвятий політичний обовязок—показати австроугорським Русинам внутрішне житє рідних їм і історично близьких народів, а особливо показати їм долю народу, що його підбила Росія.

Длятого то й подаємо отсе в перекладі образ, представляючий долю народу білоруського під панованем російським, урядоване тамошних інституцій громадських, мирових судіїв і властий політичних, називаних там загально **обрусителів** т. є. людий, котрі хотіли би змосковщити, а притім обідрати зі всього всі неросійські народи в Росії.

Образ се правдивий, а зовсім несхожий з декламаціями російських славянофільських комітетів і їх прихильників. Хто не сліпий, а хоче бачити, нехай порівнає сей образ з тим, що є і може бути в Галичині, а промінь сьвітла, що містить ся в кождій правді, відверне може кого від напрямку по дорозї, на котру вступає ся бездумно або під впливом страсти і без сьвідомости, що дорога та веде до згуби власного народу...

ЧАСТЬ ПЕРША.

I.

Недалеко від історичного Витязьозера, в непрохідній глуші лїсів, розложила ся одна із більших волостий Полїся, з своїми селами, місточками і присілками, під назвою Вовча волость. Волости пощастило ся, бо скинувши з себе ярмо панщизняної неволї, попала ся під потрібну опіку: мирового посередника, волостного старшини і князївського посесора-жида; всї три разом представляли собою такий згідний тріумвірат, якому міг би позавидувати старо-римський тріумвірат Цезара, Помпея і Красса.

Вовча волость, се був собі осібний невеличкий сьвіт; славні Поліські багна замикали її природними границями від прочого сьвіта на подобу китайського муру.

Непрохідні в многих місцях ліси і ріка, що весною розливала ся на кільканайцять верств, а вкінци само велике віддалене від всїх адміністративних центрів — все те чинило волость неприступним закутком.

В понятях місцевих людий, мировий посередник уважав ся тут за найвисшого урядника, за котрим безпосередно стояв уже сам цар; однакож відомо, що до царя так само далеко, як до Бога високо. Мировий посередник судив і рядив, як йому сподобалось: збирав податки, відбирав рекрутів, карав і милував і, не здаючи нікому справи, розпоряджав селянською працею і селянським добром, немов своєю неоспоримою власностю, і коли не знищив кого до танку, то на се була його добра ля. Адмістративна система була м зведена до найпростійших елеменів, і про всяку несподівану потребу становлено було, що печатки всїх адських урядів лежали в волостяді у старшини, потверджуючи кі засуди і декрети, котрі протавляли с і громадським шенні самовільности і насильства. І коротко і „бланадьожно"!

Найвисшим владником всїх тих сіл і місточок був найяснїйший князь Фалькенштайн. Селяни, розуміє ся, його ніколи на очи не видали; се була мітольоґічна особа, котрій недоконче треба було істнувати дійсно, щоби її іменем збирали ся податки, відбували ся повинности та перепроваджували ся і виконували ся всякі кари і инші порядки. Так вели ся діла по всїм Полїсю, від часу внесеня панщини, так велись вони і в Вовчій волости: мужик біднїв від року до року і сам недобачував, чому се він біднїє. Правда, посесор-жид його мітольоґічної сьвітлости богатів з кождим роком, придавлюючи мужика в чім лише міг; волостний старшина, Сидір Тарасович Кулак вибудував собі два доми, купив млин, придбав стадо волів; пан посередник, Петро Іванович Лупинський, купував тайком велику маєтність, де були славні сінокосні левади і инші доходи — все те могло би напровадити на всякі здогади, але добродушний отець Олексей толкував людям про терпеливість, показував вдалї царство небесне, яке посядуть в нагороду ті, що тяжко бідують на земли; писар уцитькував людий законом, і в далекій волости все було спокійно. Та тілько супокій сей не був тревалий, як в хвили, коли назбирана електричність жде лише першого товчка, щоби вибухнути громом і хоч на короткий час очистити воздух.

Як оаза серед пустині, межи зеленими багнами Вовчої волости розложило ся на сугорбі село Соснівка під тїнию кількох десяток сосен, недонищених часом і посесорською сокирою; вони то надали селу те назвисько. Був то собі закуток глухий, куди не заїжджали ніколи урядові комісарі, де цівілїзація зупинилась на самім початковім степени, де не було ані мостів ані доріг, і де на весні і в осени переривала ся всяка комунікація з сусідними селами, називаючи сусідними ті, до котрих не можна було доїхати борше як за добу, і то лише на добрім кони і в добру погоду.

Вечірні сумерки заходили над Соснівкою. На дворі стояла глубока осінь; мрака, що висіла у воздусі, підоймаючись і клубячись над рікою, притемнювала і без того тускле сьвітло мрачного дня. Поздовж улиці тягнув ся довгий ряд одностайних низьких будинків з маленькими віконцями, які ледво могли пропускати сонічне сьвітло. Що се таке: людські хати чи хліви? Як можна тут жити, працювати і зазнавати хоч якої-такої приємности? — бо прецінь і приємність, будь яка будь, так само до здоровля потрібна, як праця, їда, сон і рух! Як же тут жити?

Робило ся вже цілком темно; декуди по хатах засьвітили лучину, що обливаючи ясночервоним сьвітлом закопчені, чорні стїни, ще різше кидала в очи всю бідну, нужденну обстанову тих хат. Обстанова була всюди однака і всюди убога; всюди не лише прозирала, але й била в очи непокрита нагота і нужда: нужда в одежи, в страві, на лицях і у всїм, що окружало чоловіка від хвилї вродженя до самої смерти. А міжтим се-ся нужда, ся нагота непокрита, становила именно тоту непоборимую силу, яка годувала, поїла і зодягала несчисленну юрбу дармоїдів і яка рівночасно пропадала в темноті, в несьвідомости, в покорі, в холоді і голоді. Тота сила уміла лише давати, ніколи нічого не дістаючи. А той сірак і ходаки на се тілько були призначені, щоби, працюючи гірко, ніколи не ужити плодів своєї праці так добірно і повно, як уживали їх ті вибрані щасливі люди, котрі так спритно уміли доказувати, що длятого мужик бідний, бо дурний, а длятого дурний, бо бідний! Так, так, длятого дурний, бо бідний! Мужик, лише длятого, що він мужик, мав одно ненарушене право платити кождому, навіть не питаючи за що платить: платив за те, що нічого не знає, і за те, що другі більше знають від него, — платив вкінци й тоді, коли і йому удало ся чого небудь дізнати ся, а в додатку до того, ще кланяв ся і дякував. Його міг учити кождий і кождому мав він платити за науку. Се була наука, за котру він не міг виплатити ся за весь свій вік, від часів Рурика, Синеуса і Трувора. Вперед, за панщини, платив він свому панови, котрий, уважаючи його „бидлом" дресував його на те, що він, „брунь, пане Боже", не вийшов ніколи з ролї робучої худобини. Потому, по знесеню панщини, він почав платити урядникови, жидови і свойому таки брату, розбогатївшому „кулакови" дерїшкірі. Нераз дійсно виходило так, що він виміняв личко за ремінець. Правда, чував мужик нераз, що є якісь права, котрі повинні хоронити його, але на лихо все якось так виходило, що за кождим разом, коли лише шукав оборони в праві, то се право було якраз против него, і ціла справа кінчила ся або власноручною розправою посередника, або урядовим числом буків на підставі якогось-там параґрафу. Одним словом, понятє о рівноправности було у мужика хоч і не зовсїм потїшаюче, але за те ясне і чутке.

Але вертаймо до Соснівки.

Від Соснівки до повітового міста було цілих 150 верст; другі міста були ще дальше, а до самої адміністративної столиці, ґуберніяльного міста Болотинська було аж 400 верст. Жили тут католики, жиди і православні, були також і уніяти. Довге, майже на дві версти розтягнене село, нічим не відзначувало ся від других руських сіл: і горіло, і градом бувало бите, з року до року терпіло від зарази або від посухи, і пило каламутну воду з якогось-там потока, котрий через літо зарастав високим лепехом, а в осени аж до морозів плив перемішаний з намулом. Але як кожде порядне село, мала і Соснівка на середині коршму, а на краю каплицю, де з під дашка, з під стяжок, фіранок та позолоти сьв. Ян „непомоцний" простягав свою благословлящу правицю. Се було для католиків. Православні мали церков, котру перероблено для них із костела за старанем посередника, старшини і посесора-жида, при чім, розуміє ся, всї три — без ріжниці віри — кілько котрий умів і хотів, поживились від престолу божого. Та тілько церков була так далеко від села, що Соснівці ходили до неї лиш у великі свята, а тоді совісно відбували всї церковні „повинности" т. є. перед образами найбільше заслужених угодників божих ставили тоненькі сьвічки з жовтого воску, наймали акафисти і парастаси, хрестили народжених, постили, вінчали ся і тут також скидали всї свої гріхи на голову довготерпеливого панотчика, купуючи заразом за пару копійок право грішити через цілий наступуючий рік. Часом, хотяй дуже рідко, вислухували до кінця його проповідь, і, не навчивши ся нічого, йшли з лекшим серцем до дому. Часом, але то ще рідше, коли в празничний день наїздили жиди з крамом — вони вертали ся до дому також і з лекшими кишенями. Так і стало: каплиця з сьв. Яном для католиків, церков для православних, коршма для всїх.

Над дверми коршми прибита була дошка, а на ній намальована бочка з витрискуючою з чопа горівкою — то для принади. Коршма — се була та приємність, без котрої не можна жити на сьвіті. То було одиноке а заразом страшенне місце, де в міру, а часто і зовсїм без міри отуманені голови місцевих селян забували про зарази, податки, пожари і всяке инше лихо. Паморока забивала розум — і се було найлїпше.

Для повности сего опису Соснівки треба ще спімнути, що на кінци села недалеко від сьв. Яна і волостного уряду, стояв якийсь-там громадський шпихлїр, котрий тому лишень називав ся громадським, бо не належав до нікого з осібна, — і жидівська заїздна коршма, котра за те належала до всїх і до всякого.

В той час, який тут описує ся, судьбами Вовчої волости управляли: мировий посередник, Петро Іванович Лупинський, старшина волостний, Сидір Тарасович Кулак і посесор князя, жид Мойши Цаплик.

(Дальше буде.)

Жіль Леметр.

Гріховодниця.

Йшов Ісус до Кафарнаума в Петром, Андрієм, Яковом, Томою і Юдою. Тоді не було їх ще дванайцять.

Щоб не йти в спеку, вийшли саме перед заходом сонця і наміряли йти, хочби і сумерки впали.

Всї засоби вповнї вже вичерпались. В мошонці, що її Юда носив під плащем, остало ся тільки шість денарів срібла. Але в Кафарнаумі Петро, Андрій, Яків і Іван мали удержуватись риболовством, Тома — шевством, а Юда збирав ся поки що писарити в бюрі якогось митаря. Всї мали замешкати в Саломи, матери Якова і Івана, що посідала обширний лім. Зібравши дещо гроша, мали знову рушити в дорогу і провожати Ісуса підчас проповідий в Галилеї.

Дорога пішла гаєм оливних дерев, котрі миршавими пнями чорнїли на тлї червоного неба заходу.

Юда озвав ся до товаришів:

— Я пристав до вас, бо люблю справедливість. Ваше риболовство не много вам принесе. А більше принесло-б, коли-б ви змовили ся з пишими рибалками на озері, щоб диктувати ціни продавцям риб, котрі бувають фальшиві і темні.

— Певне, — відповів Іван — але ти кажеш се так, як коли-б наш побут на земли не був хвилевий.

— Найби був і хвилевий, то все-ж таки треба о нього дбати, — замітив Юда.

* * *

Місяць сходив помалу, розсипаючи блакитний пил по галузях оливних дерев.

Дорога вела тепер вивозом між двома скальними горбами.

Ізза куща вихопилось пять осіб о грізних лицях, уоруженних в ножі і пробої; один, висший всїх, був ватажком і мав припняту до турбана китягу з дорогоцінним камінем.

Заступили дорогу подорожним і грізно веліли їм спинитись.

Петро підніс палицю, щоб боронити ся. Але Ісус сказав:

— Не противіть ся!

А тома пробубонів:

— Таки правда, злодії не вкрадуть богато.

Опришки почали перетрушувати Ісусові шати, потім у Петра, Якова і Томи, і не знайшли нічого.

Але коли Юда трібував утекти, ватажок схопив його, вирвав йому мошонку, знайшов шість денарів і сказав:

— Мало, але й се щось варто в такі тяжкі часи!

І добавив;

— Можете йти собі. Нічого вам від нас не буде.

* * *

Ісус і ученики Його пійшли дальше. Ісус оповідав їм про царство Боже.

Але Юда зітхав раз-по-раз. І сказав до Ісуса:

— Учителю, я люблю не гроші, але справедливість; і для того хотів би, щоб гроші були розділені поміж людий порівні... В мене мрія про громаду братів, які спільно працювали-б і спільно заправлялись би до чеснот — де я був би хазяїном і ключником, щоби вони могли жити в спокою.

Такі слова викликали осьміх на лици Томи.

А Ісус відповів притчею про небесних птахів і про польні лелії.

А що місяць заховав ся в хмари, вони й не спостерегли женщини, що хвилю вже йшла за ними.

— — — — — — — — — —

В захисті між скелями задержали ся на відпочинок. Іван заговорив весело:

— Можемо заснути спокійно, як польні лелії. Коли нема в нас уже нічого, не боятись нам опришків.

Збудившись досьвіта, побачили перед собою женщину, що в руці держала мошонку. Женщина ще молода, з помальованим лицем, була прибрана в витерту парчу й мала бранзолєти на раменах і на ногах.

Підійшла до Ісуса й віддала йому мошонку, кажучи:

— Се, пане, те, що у вас забрано.

Ісус передав мошонку Юдї, котрий зараз же й заглянув, що в ній було.

— Там — сказав Ісус — вчера було шість денарів. Відки нині взялось і девять?

— То правда, — сказав Юда.

Женщина спаленіла і не важилась відповісти. Але Тома промовив до не вічливо:

— Ми вам дуже вдячні. Та яки робом наші гроші попали ся в ваш руки? І чому звертаєте нам їх, ще з процентом?

— Я приятелька Дизмаса, ватажк опришків, — відповіла женщина. — Я всїм варю їсти і всїм направля одежу; але належу тільки до Дизмас Вчера я була недалеко від того місц де вас обрабували, і я се повідоми їх, що наближаєтесь. Та коли з близ ка побачила вас, ви менї видали инші, ніж звичайні люди. І тому пійшла за вами, коли Дизмас і йог товариші вертали до руїн старо замку, де є наше житло. Я чу слова вашого Учителя. Бачила, що убогі. Тоді вернула живо до сво приятеля. Коли він спав, я взяла нього вашу мошонку й віддаю ва добавивши три денари. Не дякуй менї: Дизмас відібє їх на перші лїпшім богатім купци.

— Але якже ти, така уштива д нас, можеш жити зі злодіями, оприш ками, а може і з розбишаками? спитав Петро.

— О, розбивають дуже рідко, відповіла женщина. — Мій прияте не любить того; а коли й допусти ся, то хиба для власної оборони.

— І так воно тяжкий гріх, — ск зав Яків — мабуть сама се доб знаєш. Чи тебе не вчили закона?

— Закона? — сказала женщина. Що се таке закон? Я уродилась леко відси, в городі Александрії. М лою дївчиною я танцювала по шинка Пізнїйше пійшла дорогою матери. А що мій зарібок був невеликий, один грецький купець завіз мене Кесарії, де стояв ґарнізон римсько війська. Там я пізнала ся з Дизмас полюбила його і пішла за ним.

— Але-ж се неможливо — ск Яків — щоб ти жила з ним дал в гріcї.

— Що се є гріх? — спитала щина.

— Остань ся з нами, — ск Тома. — Будеш у нас за сес Коли вернеш до свого товариша, щатись буде над тобою.

— А вміючи танцювати, танцювати по містах, через котрі демо переходити, — сказав Юд Томи. Оголошу представлен кождого, що прийде, зажадаємо шелягови.

— Ні, ні! — сказав Іван. — танцювати їй вже і не будити в дях пожаданя того, що заборон Коли ви бажаєте собі, то заве вас до моєї матери Саломи. Р будете жити. Вона вас навчить правляти сїти. І кілька разів до р побачите нашого Учителя.

— — — — — — — — — —

Женщина вагала ся. Слуха усїх, завсїгди споглядала на Іс

Вкінци промовила:

— Коли верну до Дизмаса, бит без сумніву, — але не дуже. Бо обійдеть ся без мене; був би нещас вий, коли-б мене при нїм не бул може й став би гірший. Тай лю я його. Любила його вперід, бо п бав ся менї; а люблю, бо один крім вас, був для мене добрий. І тому люблю його, бо його жит все є таке приємне, як здавалось бо довелось нам обоїм витерпіти ч ло. Розповім йому, що чула з вашого Учителя нинї в ночи, к йшла за вами; бо тямлю все т сенько. Так я хочу зробити; впро зроблю, що скаже ваш Учитель.

— Невісто, — сказав Ісус — ве до свого товариша.

БОРИСЬ!

В днях недолї і розпуки
Не трать віри, любий сину!
Бистрий розум, пильні руки
Переможуть хуртовину.

Хто цьвіт щастя рве без тр
Тому борзо він зі'яне,
Хто за ним іде не труд
Невмирущий цьвіт

…ОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ МАРЕЦЬ 1911.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	292	67
2	Mt. Carmel, Pa	61	40
3	Olyphant, Pa	108	15
4	Jersey City, N. J.	46	44
5	Mt. Carmel, Pa	82	80
6	Brownsville, Pa	77	50
7	McAdoo, Pa	164	33
8	Elmira Heights, N. Y.	39	78
9	St. Clair, Pa	118	80
10	Ansonia, Conn.	—	—
11	Waterbury, Conn.	30	60
12	Yonkers, N. Y.	102	88
13	Troy, N. Y.	28	44
14	St. Louis, Mo.	107	28
15	Buffalo, N. Y.	41	74
16	Lansford, Pa	212	90
17	West Pawlet, Vt.	38	70
18	Seymour, Conn.	26	10
19	Homer City, Pa.	41	25
20	Jessup, Pa	79	24
21	Mayfield, Pa	16	20
23	Homestead, Pa	76	50
24	Shamokin, Pa	21	24
25	Trauger, Pa	51	48
26	Belle Vernon, Pa	25	20
27	Glen Lyon, Pa	64	53
28	Mahanoy Plane, Pa	209	06
29	Rhone, Pa	69	83
30	Breslau, Pa	84	24
31	Eleanor, Pa	32	25
32	Trauger, Pa	46	80
33	Northampton, Pa	217	12
34	Old Forge, Pa	25	02
35	Whitney, Pa	41	65
36	Scottdale, Pa	38	34
37	Chisholm, Minn.	70	74
38	Auburn, N. Y.	76	86
39	Syracuse, N. Y.	45	54
40	Edwardsville, Pa	53	30
41	Westmoreland, Pa	17	10
42	Passaic, N. J.	82	60
43	Simpson, Pa	20	70
44	Mt. Carmel, Pa	10	80
45	Philadelphia, Pa	23	38
46	Plymouth, Pa	145	50
47	Ambridge, Pa.	31	58
48	McKeesport, Pa	90	54
49	Powhatan, W. Va.	19	15
50	Desloge, Mo.	2	70
51	Yatesboro, Pa	45	90
52	Holyoke, Mass.	13	50
53	Pittsburg, Pa	174	96
54	Terryville, Conn.	16	79
55	Carnegie, Pa	89	28
57	Cohoes, N. Y.	26	64
58	Ramey, Pa	79	74
59	Leisenring, Pa	47	34
60	Baltimore, Md.	7	92
61	Dunlo, Pa	102	69
63	Ford City, Pa	73	77
64	Gradatim, Pa	5	40
65	Elizabeth, N. J.	95	75
66	New York, N. Y.	45	54
67	Butler, Pa	13	50
68	Ansonia, Conn.	9	54
69	New York, N. Y.	11	70
70	Jersey City, N. J.	113	63
71	Franklin Furnace, N.J.	19	35
72	Alden Sta., Pa	81	70
73	Providence, R. I.	12	42
74	Granville, N. Y.	18	10
75	Mt. Carmel, Pa	21	60
76	Newark, N. J.	31	56
77	Yorkville, O.	14	40
78	Minersville, Pa	199	98
79	Meyersdale, Pa	17	10
80	Pleasant Valley, Pa	46	80
81	Baltimore, Md.	21	18
82	New Alexandria, Pa	26	10
83	Carnegie, Pa	13	14
84	Canonsburg, Pa.	22	39
85	Hazleton, Pa	151	62
86	Olyphant, Pa.	9	00
87	Lancaster, N. Y.	23	25
88	Tonawanda, N. Y.	10	08
89	Simpson, Pa	13	50
90	Centralia, Pa	38	15
91	McKees Rocks, Pa	29	87
92	Taylor, Pa	51	18
93	Newburgh, O.	15	30
94	New Britain, Conn	44	53
95	Beaver Meadows, Pa	68	18
96	Pittsburg, Pa	57	08
97	Marion Heights, Pa.	16	20
98	Shenandoah, Pa	27	89
99	Wilkes Barre, Pa	85	16
100	McKeesport, Pa	14	06
101	Canonsburg, Pa	—	—
102	Cleveland, O.	85	67
103	Export, Pa	4	50
104	Perth Amboy, N. J.	102	55
105	Nicetown, Pa	22	02
106	Chicago, Ill.	99	44
107	Sayre, Pa	38	71
108	New York, N. Y.	86	43
109	Ellsworth, Pa	37	08
110	Leetsdale, Pa	35	95
111	Allegheny, Pa	16	20
112	Cleveland, O.	17	10
113	New Florence, Pa	48	49
114	Dunmore, Pa.	56	70
115	New Philadelphia, Pa	32	00
116	Chisholm, Minn.	13	14
117	New York, N. Y.	57	06
118	Pittsburg, Pa	12	24
119	Latrobe, Pa	47	70
120	Spangler, Pa	72	72
121	Trenton, N. J.	129	60
122	Trenton, N. J.	68	22
123	Scranton, Pa	23	75
124	Ormrod, Pa	34	02
125	Chicago, Ill.	—	—
[illegible]	Beaverdale, Pa	38	58
[illegible]	Buffalo, N. Y.	50	40
128	Lorain, O.	15	30
129	Sykesville, Pa	44	10
130	Pittsburg, Pa	35	10
132	McKeesport, Pa	37	98
133	Newark, N. J.	43	56
134	Ernest, Pa	41	30
135	Smoke Run, Pa	140	40
136	Carnegie, Pa	27	56
137	West Seneca, N. Y.	5	40
138	Philadelphia, Pa	6	66
139	Oil City, Pa	24	73
140	Youngstown, O.	39	90
141	Little Falls, N. Y.	38	54
142	Elisabeth, N. J.	44	49
143	Windber, Pa	47	30
144	New York, N. Y.	23	32
145	Altoona, Pa	18	00
147	Allentown, Pa	66	06
148	California, Pa	20	34
149	West Seneca, N. Y.	13	95
150	Pittsfield, Mass.	10	80
151	Allentown, Pa	6	12
152	Homestead, Pa	45	35
153	Berwick, Pa	64	36
154	Dunmore, Pa	33	30
155	Perth Amboy, N. J.	26	46
156	Sheffield, Pa	19	07
157	Donora, Pa	60	69
159	Herkimer, N. Y.	9	54
160	Jamaica, N. Y.	30	60
161	Tower City, Pa	24	30
162	Scranton, Pa	41	82
164	N. Hadley, Mass.	12	06
165	Chicago, Ill.	58	14
166	Barnesboro, Pa	43	20
167	Cumbola, Pa	29	40
168	Perth Amboy, N. J.	33	12
169	Scranton, Pa	46	80
170	Chauncey, Pa	24	84
171	Pittsburgh, Pa	30	76
172	Fredericktown, Pa	21	60
173	Cleveland, O.	21	24
174	Oxford Furnace, N. J.	34	20
175	Detroit, Mich.	21	42
176	New Burgh, N. Y.	21	60
177	Vegreville, Alta., Can.	12	45
178	Manchester, N. H.	6	66
179	St. Louis, Mo.	67	14
180	Scarbo, W. Va.	24	90
181	Manville, R. I.	3	14
182	Dixonville, Pa.	45	59
183	Sunderland, Mass.	16	20
184	Whiting, Ind.	49	99
185	Hazleton, Pa	45	00
186	McAdoo, Pa	37	44
187	Ford City, Pa	30	92
188	Ginter, Pa	73	45
189	South Fork, Pa	33	48
190	Newark, N. J.	21	75
191	Troy, N. Y.	31	14
192	Herkimer, N. Y.	32	04
193	Red Star, W. Va.	13	15
194	Minneapolis, Min.	34	52
195	Peckskill, N. Y.	19	43
196	Whiting, Ind.	39	60
197	Swoyers, Pa	57	00
198	Port Jerwis, N. Y.	24	73
199	Whiting, Ind.	31	50
200	Syracuse, N. Y.	8	82
201	Whippany, N. J.	9	18
202	Auburn, N. Y.	15	79
203	Brooklyn, N. Y.	25	56
204	New York, N. Y.	11	34
205	Emerald, Pa	31	32
206	Woonsocket, R. I.	21	24
207	Jeanette, Pa	58	86
208	Kingston, Pa	49	14
209	Carteret, N. J.	84	64
210	Westchester, N. Y.	13	50
211	Stapleton, N. Y.	13	50
212	Cleveland, O.	26	05
213	Bayonne, N. J.	38	07
214	McKees Rocks, Pa	22	68
215	New York, N. Y.	18	36
216	Hazleton, Pa	38	70
217	Rochester, N. Y.	21	60
218	Youngstown, O.	23	40
219	Bakerton, Pa	51	30
221	Chicago, Ill.	28	26
222	Mahanoy City, Pa	82	44
223	Port Buckley, Pa	54	00
224	Belle Valley, O.	23	94
225	Desloge, Mo.	60	48
226	Hammond, Ind.	17	10
227	Derry, Pa	53	10
228	St. Clair, Pa	19	80
229	Scranton, Pa	246	24
230	Monessen, Pa	19	44
234	Elizabethport, N. J.	31	68
235	Rossford, O.	26	28
236	Ambridge, Pa	3	67
237	Chester, Pa	34	88
238	New Alexandria, Pa	1	80
239	Philadelphia, Pa	52	54
240	Phoenixville, Pa	12	90
241	Newark, N. J.	36	26
242	Hawthorne, Ill.	23	38
243	West Pullman, Ill.	15	98
244	Bellefonte, Pa	17	13
245	Trenton, N. J.	39	70
246	Crompton, R. I.	9	25
247	Wilmington, Del.	29	66
248	Coatesville, Pa	40	17
249	Nanticoke, Pa	30	60
250	Pittsburg, Pa	77	76
251	Cleveland, O.	23	76
252	Northampton, Pa	21	13
253	Lopez, Pa	39	78
254	New Britain, Con.	10	26
255	West Newton, Pa	41	40
256	Ronco, Pa	19	98
257	Spring Valley, N. Y.	15	18
258	W. E. Pittsburgh, Pa	21	78
259	Chicago, Ill.	28	43
260	Taylor, Pa	29	16
261	Taylor, Pa	30	60
262	Ansonia, Conn.	—	—
263	McKees Rocks, Pa	22	14
264	Juliet, Ill.	30	05
265	Taylor, Pa	45	54
266	Glen Lyon, Pa	32	11
267	Kingston, Pa	25	20
268	Duquesne, Pa	34	20
269	East Chicago, „Ind."	29	70
270	Youngstown, O.	18	00
271	Troy, N. Y.	16	19
272	Delano, Pa	13	50
273	Hudson, N. Y.	36	40
274	Youngstown, O.	31	14
275	Perth Amboy, N. J.	39	60
276	Ambridge, Pa	33	30
277	Hartford, Conn.	14	40
278	Wilkes Barre, Pa	33	82
279	Glen Campbell, Pa	17	10
281	Manchester, N. Y.	18	00
282	Syracuse, N. Y.	20	70
283	Auburn, N. Y.	14	04
284	Rome, N. Y.	22	60
285	Glassport, Pa	14	40
286	Lorain, O.	13	50
287	Carnegie, Pa.	11	52
288	So. Betlehem, Pa.	14	76
289	Scranton, Pa	—	—
290	Clarksburg, W. Va.	15	10
291	Brooklyn, N. Y.	14	22
292	Detroit, Mich	22	26
293	Duquesne, Pa	37	80
294	Madera, Pa	23	04
295	So. Omaha, Nebr	—	—
296	New Kensington, Pa.	25	56
297	Dravosburg, Pa.	16	99
298	Holden, W. Va.	21	50
299	Kent, Pa.	23	15
300	Johnstown, Pa.	65	72
301	Chicago, Ill.	14	90

Прихід за місяць марець є 11.906.87

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

О. Н. Стефановичу, Pittsburg, Pa.	$1000.00
Андрею Сметані, Olyphant, Pa.	59.20
Федю Лаврінок, Ambridge, Pa.	550.00
Каітані Суходольськім, Philadelphia, Pa.	1000.00
Юрію Тима, McAdoo, Pa.	1000.00
Гнаті Кавалко, Shamokin, Pa.	500.00
Василю Микитяк, Mt. Carmel, Pa.	1000.00
Николї Ратковськім, Yorkville, O.	400.00
Анні Ґінда, Newark, N. J.	400.00
Гелені Ямрожий, Taylor, Pa.	400.00
Катерині Галишак, Oxford Furnace, N. J.	400.00
Марті Мишковскій, Simpson, Pa.	400.00
Марії Пацала, Jersey City, N. J.	400.00

Сиротинська часть по:

Насті Конкольняк, New York, N. Y.	90.00
Насті Шренкель, Yonkers, N. Y.	166.66
Якові Шиманськім, Cleveland, O.	500.00

Запомога для:

Михаїла Туриннич, Oxford Furn. N. J.	1000.00
Григорія Данилець, Butler, Pa.	100.00
Теодора Маційовського, Mt. Carmel, Pa.	100.00
Петра Предзімірского, Wilkes Barre, Pa.	100.00
Антона Греговича, South Fork, Pa.	100.00
Михаїла Гапик, New Alexandria, Pa.	100.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода"	1326.90
Платня Головного Уряду	270.00
Надгорода Орґанізаторів	75.13
Адміністрація Р. Н. Союза	143.73
Розхід за марець єсть	$11.581.62

Зіставленє:

Прихід за марець єсть	11.906.87
Готівка з кінц. лютого остала	69.270.00
Весь прихід єсть	$81.176.87
Розхід за місяць марець	11.581.62
Готівка з кінцем марця остає	69.595.25

З того:

Фонд сирітський	30.549.48
„ резервовий	14.905.25
„ народний	3.112.03
„ бідних	5.559.63
„ еміґраційний	806.78
„ розпорядимий	5.662.08
Разом	$69.595.25

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

Шевченкове сьвято в Шікаґо, Ілл.

50-літні роковини смерти батька Тараса обходили ми двома вечерницями. Перші, пробні, уладили ми ще в січни, для себе самих. Заохочені удачею, урядили 9-го січня, у великій салі Шенгофена, другий концерт для ширшої публики. Долучене понизше справозданє польського дневника пересьвідчить всякого наглядно, як оцінили чужі люди оттой наш виступ. Ми, Українці в Шікаґо, гордимо ся, що звеличили память нашого Ґенія як слід!

Простора, гарна саля виповнила ся гістьми, своїми та чужими. Кождий дістав друковану проґраму, на котрії пишав ся портрет Шевченка у кожусї та шапцї. Для чужинців надруковано по анґлїйськи коротку звістку про Україну та значінє Тараса у нашім відродженю.

Точно о год. 8-ій піднесла ся куртина, відслонюючи прегарну картину. На середині, в горі, портрет Кобзаря-Шевченка під бунчуком; з одного боку малинова, козацька хоруґов з образом Хмельницького на кони, з другого голубо-жовта, із галицьким львом-гербом. На вскісь могила, уся у цьвітах, із хрестом, по котрім так і повив ся повій та другі пільні цьвіти. А по обох боках могили козаки в пишних уборах, дівчата, хлопці, усі в мальовничих, гарних, народних строях. Діріґент, п. І. Костюк дав знак, і при акомпаніяменті перпорядної оркестри понесла ся незрівнана українська пісня, сьпівана могучим хором, сьпівана молодими грудьми, сьпівана цїлим серцем, з глубоким розумінєм того, що сьпівають, і хвилї, у якій сьпівають. У Шікаґо Поляків сто разів тільки, що у нашій громаді, але такого хору вони не мають. Нехай же буде на славу, на честь! За ті щоденні проби пізно в ніч, за те, що прославили українську пісню, а з нею народ і ідею відродженя, належна подяка від Матери-України, Вам добрі її сини і доньки! Кромі хорів сольові точки були такі, що годили ся і перед найвибагливійшу публику. Пані Гриневецька, жінка Д-ра Ст. Гриневецького, виступила перший раз на сих вечерницях публично у Шікаґо. Сьпівала так гарно, з таким чутєм, з таким точним відданєм ідеї пісні і духа композиції, що всі знатоки зачислили її після сього вечора в ряд першорядних сьпівачок. Сьпівала також маленька, 9-лїтна дівчинка, Ясинська. Чистий, чудний голосок немов сріблом дзвенів, сьпіваючи „Цьвітка дрібная". Барітонове сольо п. І. Костюка рівнож випало дуже гарно, як також сольо-вільончеля п. Карльсон. П. Зайченко удачно продукував ся грою на пяні.

Малесенька Анна Маслей зібрала богато оплесків за свою деклямацію „Розрита Могила". Марійка Струтинська деклямувала „В сьвіт за очи" з таким розумінєм і чутєм, що богато утирало слези із тих, що пішли „в сьвіт за очи".

Вступне слово, принагідне до сьвята, виголосив підписаний. Пані Е. Струтинська говорила про житє і значінє Шевченка, підносячи його не тільки як національного, але як вселюдського поета, як борця за долю усіх поневолених і кривджених. Розказала заразом коротко печальну нашу історію і ті сумні картини, на яких збудовані Шевченкові поеми. Бесїда її була дуже основно оброблена і глубоко обдумана. Д-р В. Сіменович, як предсїдатель комітету, подякував сердечно усім людям за участь. Торжество закінчило ся живим образом укладу Д-ра Ст. Гриневецького. Се був образ воскресшої через просьвіту України. Образ був так мальовничий, так гарний, що не було кінця оплескам. А між тим цїла саля гремїла піснею „Ще не вмерла Україна!"

Щоби не забути, треба піднести з признанєм труд п. А. Шміґельського, котрий декорував сцену і посьвятив чи-мало труду і часу без'інтересовно, а вивязав ся знаменито з своєї задачі. Усім потрудившим ся честь і вдяка. Належело б[illegible] ся подякувати кождому поіменно [illegible] так вже вибачайте. Не дл[illegible] слави роби[illegible], а щоб звеличити памя[illegible] [illegible]тнього Батька!

Н. Струтинський.

Присланого справозданя, взятого з польського „Dziennik-a Narodow-ого" не переповідаємо дословно, позаяк було б се повторенєм сего самого, що шановний дописуватель уже зазначив. Піднести лишень мусимо, що польський отсей дневник, правдоподібно одинокий під сонцем, відніс ся з незвичайною прихільностю, з незвичайним теплом до нашого великого, національного сьвята. Рецензент, зазначивши, що шікаґівські Поляки прибули на се сьвято „by w ten sposób zaznaczyć swoją sympatyę dla bratniego narodu", переходить подрібно точка за точкою усю проґраму, піднося̄чи їх артистичне виконанє, їх чудове відданє. Передовсїм наша чудова пісня-дума робить на нього незатерте вражінє і він пише: „i zdało się wszystkim zebranym, że przemawiają mogiły i kurhany, że szumi Dniepr po porohach, że gwiżdże wiatr po rozległych stepach naddnieprzańskich..." Кінчаючи довгу а теплу оцінку вечерниць, говорить: „Polacy, zebrani wczoraj na sali, nie szczędzili też oklasków — braciom swym Ukraincom, którzy w godny i uroczysty sposób uczcili swego największego poetę. Oby to zbliżenie — podziałało na braci naszych za morzem i przyspieszyło zgodę i obopólne porozumienie pod hasłem: „wolni z wolnymi — równi z równymi". Так, — додаємо від себе — і ми сего цїлим серцем бажаєм, але чи воно скоро до сего прийде?... Не скорше, як лиш доперва тоді, коли отсей голос шікаґовського „Dziennik-a Narodow-ого", перестане бути білим круком поміж голосами польської суспільности.

Позір!

Страйк карпентерів і столярів в Ст. Луіс.

Звертає ся увагу усїх карпентерів і столярів на се, аби на час страйку оминали Ст. Луіс. Наші домагання ліпшої плати і осьмигодинного для праці відкинено і тому ми зложили роботу з днем 1-го цьвітня. Страйк триває дальше в повній силї.

Просить ся усїх секретарів карпентерських юнїй, повідомити про се членів. А се є незвичайної ваги, позаяк аґенти босів стараують ся всякими ложними оголошенями в часописях виходячих по більших містах, робітників ошукати і звабити до Ст. Луіс. Тому усердно просимо обяснити робітникам відносини, пануючі під пору в Ст. Луіс.

Екзекутива страйкового комітету
Carpenters Council of St. Louis.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ, ПА.

В числі 16-ім оголошено	$2.77
Відділ 85 Р. Н. С. в Hazleton, Pa.	10.00
Загальна квота	$12.77

Всїм жертводавцям складаю в імени страйкуючих сердечну подяку.

Д. Капітула, предс. Р. Н. С.

Дар на русько-католицьку церкву в Passaic, N. J.

Хвальна Редакціє! Прошу оголосити в „Свободі", що Братство Успенія сьв. Анни в Ginter, Pa., від. Р. Н. С. 188, жертвувало з своєї каси квоту $10.00 на пассайцьку церков. Залучений чек просить ся відослати на відповідні руки.

З поважанєм
Василь Зазворський,
Box 178, Ramey, Pa.

E 74

Від Редакції: Чек на $10.00 відослано дня 6. с. м. на руки Пассайцького пароха, о. Е. Сидоряка.

„SWOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City. N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Application for transfer of Second Class privilege from New York, N. Y. to Jersey City, N. J. filed at Jersey City, N. J. Post Office March 30, 1911.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.00
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісї, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Обличе недужого „Душпастиря“.

Звісний філядельфійський „Душпастир“ занедужав на недостачу... мамони, чи там пак: на недостачу передплатників. Послїдне його число (5-те) вийшло у сьвіт дуже скромненьке (лиш на 8 сторін), ще й без верхньої одежі, себто: без окладинок... В своїй передовиці п. н. „Під розвагу нашим однодумцям й прихильникам“ дорікає всім сьвященикам байдужністю й непорадністю і дивуєть ся, чому вони не підпирають як слїд „нашої“ християнської часописі!

Отже „Душпастир“ признав ся перед цїлим сьвітом, що: „одинока християнська часопись на цїлу Америку мусить бороти ся з дефіцитами, мусить животїти тільки, а не розвивати ся, рости...“

„Чому се так?“ питаєть ся „Душпастир“ своїх однодумцїв й прихильників.

Чому? — відповідаємо „Душпастирови“ — тому, що наш нарід не хоче читати такої духовної часописи, котра замість любови проповідує ненависть. Вистане переглянути саму тільки передовицю сеї „християнської“ ґазети, щоб оцїнити її моральну вартість. Для прикладу наводимо кілька найбільш характеристичних слів та зворотів з названої висше передовиці: „недоварені крикуни, що то лизнули трохи науки та не побачили її ясного облича“, „моральне одичінє й умова нездарність“, „дике розбишацтво ґазетярське“, „брак критичного змислу“, „глупі мозки“, „дика нельоґічність“, „гнилий, розкладовий елемент“, „зараза моральна“, „вонючі помиї“, „глупота і запеклість“, „низької міри хлополапство“ і т. д., і т. д.

Один уступ з сеї вступної статі наводимо дословно. „Психольоґія і спосіб думань нашого народу — каже „Душпастир“ — незвичайно інтересний: йому радше подобаєть ся крикунство, фразеольоґія, нарікання, погрози, лайка, словом: руйнованє, чим розважна й льоґічна народна робота. Шумний заголовок, в якім вичитає він котресь із „страшних“ ...в, як прим. „...р збивають“, ...уть“, „на гакзнимя“, „прийде пімсти день“, „і ножі сьвячені наситять скажених“ і т. д. і т. д. буде для него певністю, що се дійсно щира народна часопись, що так горячо боронить його прав... На наш нарід впливає найбільше форма, підбехтуванє його скривленій амбіції, притакненє його несправедливій а нераз дуже скривленій „хлопській фільозофії“, мальованє його житя безмежно чорними красками... І в тім зглядї правдивий розбій, безсумнївне опричництво виконують всякі „Шершені“, „Союзи“ і т. д. (під тим і т. д. треба розуміти нашу „Свободу“ — Пр. Ред.) на народнім орґанізмі, не зважаючи на вартість і моральність середників а тільки на се, щоб нарід потягнути за собою...“

Гей, гей! що то воно булоб, якби так наш нарід зрозумів і відчув сю страшну обиду, кинену йому з таким нечуваним цинізмом в лице!.. І се сьміє писати та сама часопись, котра в своїй посестрі, „Заокеанській Руси“ (ч. 1., ст. 4.) виписала на своїм прапорі таку характеристичну девізу: „В борбі з нечесним лиш нечесне оруже дає побіду.“ Раз мораль!..

Ну, скажіть же, шан. читачі, чи подібне „християнське“ мотто виписав би у своїй програмі презбитеріянський „Союз“?!..

Орудуючи через край такими соковитими висловами й такими „шумними“ фразами, „Душпастир“ робить собі відповідний „адвертайзмент“ і уважає себе „часописю розважною, о принципах усталених, о ідеях сьвятих, чистих, найвисших“. Щож, може дехто й повірить в „сьвяті, чисті й найвисші ідеї“ видавців та редакторів „Душпастиря“, але нам самим якось дуже тяжко приходить ся...

В тім самім, найновійшім, числї „Душпастиря“ находить ся також вельми цікава новинка, з якою бажаємо познакомити наших читачів. Ось вона, ся новинка: — „Свобода“ напала знов в ч. 17-ім на осоружних „попів“, змішала з болотом нелюбий стан, промовляючи постійно, як „нарід“... І тих кількох паничиків зі „Свободи“ — се має бути „нарід“, а товпи люду, що заповняють собою численні храми Божі — се „нездарні попівські одиниці“... Ну, дійсно, такої бундючности сьвіт не видав! Хвальки-міняйки! Гадаємо, що закиди, зроблені сьвященьству, надто поважні (ага! — Ред.), щоб їх мовчанкою оминути! Сьвященьство мусить однодушно сказати своє слово! А ще одно питанє до „Свободи“: Деж пак „попи“ мають боронити своєї чести, як не в „Душпастири“? Може часом прийшли-б ми до панів зі „Свободи“ і там оправдували ся, як перед „народним ареопаґом“? Чи-ж би се не було сьмішно?“

Сьої новинки ми не можемо лишити без відповідних пояснень з нашого боку. Отже поперше: нам „попи“, як примірні сьвященики, не були нїколи осоружні тай сьвящениччий стан не був нам нїколи нелюбий. Навпаки, ми зовсїм сьвідомо і явно клонимо свою голову перед такими духовниками, у котрих, зараз по Бозї, на першім місци стоїть рідний нарід і його загальне добро. Таких примірних сьвящеників ми знаємо чимало в старім краю, а і тут, в Америці, є їх ще споре число, о чім „Душпастир“ в недалекій будучности сам гаразд переконаєть ся... Оцїнюючи як слїд заслуги простих народних робітників, оцїнюємо по справедливости й патріотичну роботу наших духовників. Імена покійних отців: Бончевського й Стефановича не затруть ся нїколи в нашій памяти, анї в памяти нашого вдячного народа. Про се може „Душпастир“ переконати ся сам в розмові з усїми тими „фольками“, що знали лично, або тільки зі слуху, обох названих бл. п. праведників. А що — як влучно писав колись-то „Шершень“ — Бончевські й Стефановичі на американській Руси раз в раз переводять ся, — то се вже не наша вина...

Що промовляємо публично в імени народа, то се нікому не дивно, з виїмком хиба одного „Душпастиря“. Адже сам „Душпастир“ пише у згадуваній вже повисш... передовиці: „Часопись — ... ...дущі тих людий, що їх погляди собою заступає; вона прочищує атмосферу, вияснює сумніви, вливає в нарід огонь ревности, підносить, справляє, боронить...“ Та хтож має більше право говорити в імени народа: чи „Душпастир“ зі своїми десятками читачів, чи „Свобода“ зі своїми тисячками?.. І чи „Душпастир“ в своїй гордости і в своїм засліпленю не бачить, що він зійшов до ряду польських „культуртреґерів“, які в примінюваню ріжнородних законів до „браці Русїнуф“ мають завсїди на устах характеристичне правило: to co innego!?..

„Душпастир“ називає робітників „Свободи“ паничиками. А чи не відомо часом „Душпастирови“, що один з тих „паничиків“ мало що не віддав свойого житя в борбі за свою віру і церков, другий має у себе на стінї похвальну грамоту від митрополита Шептицького „за ревність і привязанє до сьв. католицької Церкви“, третий є місцевим парохіяльним предсїдателем, четвертий, пятий і десятий є примірними парохіянами?.. І „Душпастир“ називає їх усїх згірдно „паничиками“? А чим же тоді будете ви, сьвяті і непорочні видавці та редактори „одинокої християнської часописі?..

Не знаємо, звідки, з яких „перетрушілих шмат“, вирвав „Душпастир“ ориґінальну фразу, немов би то ми назвали „товпи люду, що заповняють собою численні храми Божі — нездарними попівськими одиницями...“ Нї, щось подібного не було нїколи у „Свободі“ і „Душпастир“ поступає дуже нечесно, коли такі голословні фрази вкладає в наші уста! У нас „товпи люду, що заповняють собою численні храми Божі“, називають ся примірними християнами, дітьми Божими, слугами Отця небесного. Ми лиш не годимо ся з тим, щоб ті примірні християни були ступайками засліплених своїм післанництвом духовників. Ось ціла наша провина, до котрої признаємо ся отверто перед цїлим сьвітом. Не допустимо нїяким чином до того, щоб наш нарід був повільним орудєм в руках тих, що сприсягли ся знищити його своєрідний сьвітогляд і народне добро!

„Хвальки-міняйки!“—кличе в сьвятім обуреню непомильний „Душпастир“ на адресу „паничиків“ зі „Свободи“. Ну, пожди, чесний „Душпастирю“, ще який місяць-два, а увидиш „большая“; переконаєш ся на власні очи, кого наш нарід називає „хвальками-міняйками“!..

„Гадаємо (хто? — нарід?.. — Ред.) що закиди, зроблені сьвященьству, надто поважні, щоб їх мовчанкою оминути! Сьвященство мусить однодушно сказати своє слово!“ — каже „Душпастир“. Добре, шановний „Душпастирю“, ми сьому дуже раді і навіть від себе просимо наше духовеньство „на герць“... Нехай наше сьвященьство скаже своє слово, нехай прояснить теперішню ситуацію і виведе неповинний нарід з „єгипетської неволї, з дому работи“. Чи се слово нашого духовеньства буде справді однодушне — як думає в своїй самопевности закукурічений „Душпастир“—покаже найблизша будучність... Ми готові в один і другий бік: і до завзятої борби, і до відповідного помиреня. Котру з тих двох альтернатив вибере наше духовеньство, до котрого ми ще не стратили цїлковитого довіря, — се його річ, і ми не накидаємо ся нікому з своєю гадкою.

Питаєть ся „Душпастир“ „Свободи“: „Деж пак „попи“ мають боронити своєї чести, як не в „Душпастири“? Може часом прийшлиб ми до панів зі „Свободи“ і там оправдували ся, як перед „народним ареопаґом“? Чиж би се не було сьмішно?“

„Душпастир“, ставляючи повисше питанє, забуває чомусь-то, що „Свобода“ стояла доси на услуги самих тільки „попів“. Не було одного навіть випадку, щоб „пани зі „Свободи“ відкинули якунебудь „попівську“ допись, чи якенебудь надіслане „попами“ спростованє або оправданє. „Свобода“ помістила навіть на свого редактора відомий огидний пашквіль о. В. Балога і то дословно, без ніяких, хочби найменчих змін. Чи „одинока християнська часопись“ помістила би на свого редактора таке мерзене письмо?.. — Нїколи! І чому воно не було „сьмішно“ для о. Балога, а видаєть ся сьмішним „Душпастирови“? Кастове засліпленє, безприміряна злоба й ненависть всїх „фольків“, фарисейська гордість і нечуване лицемірство — ось які „благородні“ мотиви подиктували „Душпастирови“ висше наведене питанє.

Іще одна річ. „Душпастир“, ругаючи „по християнськи“ „панів зі „Свободи“, залицять ся рівночасно в новинцї: „Чи стоїмо перед основною зміною“ до „гайдамацького й безвірного“ „Шершеня“. Хвалить його —чуєте?—хвалить і годить ся вповні з його теперішною тактикою чи програмою. Се також неабияке лицемірство й „льоґічна народна робота“... Хоч табор, який ґрупуєть ся коло „Шершеня“, не належить до приятелів „панів зі „Свободи“, то помимо того ми дуже сумнїваємо ся, чи схоче він оттак нї сїло нї пало залізти у наставлені сїти недосяжних полїтиків та дипльоматів із „Душпастиря“... Він же („Шершень“) кормив ся колись „солодким попівським медком“, то деж йому тепер дати ся зловити на пусту „душпастирську“ полову?...

Цікаві річи діють ся на тім Божім сьвітї...

В читальні.

— Слухайте — мовив учитель — я оповім вам за одного милосерного хлопчика, а властиво за вінок, яким він хотїв прикрасити могилку своєї погибшої пташки. Се оповіданє відносить ся більше до дїтий, але нехай і їм упаде дещо з нашого „стола“, бож вони також належать до нашого товариства.

Присутна в читальні дїтвора глипнула весело очима і була видимо вдоволена, що ось то старшина читальнї зволила ласкаво звернути свою увагу на їх дїточий „авторітет“..

Учитель запримітив се дїточе вдоволенє, усьміхнув ся під вусом і став так оповідати:

Сумний сидів Петрусь в своїй кімнатї. Перед ним на столї стояла клїтка, а в клїтцї лежав малий сьпівак, що своїм цьвірканєм та щебетанєм справляв нераз найбільшу втїху десятилїтному хлопцеви, але тепер лежав простертий на помостї клїтки — він був неживий.

Петрусеви котили ся личком грубі сльози, бо йому було дуже жаль за його пташком, так, що й не хотїв з ним розлучити ся. Але в клїтцї також не міг його лишити. Отже виняв пташину із клїтки, поклав її в малу коробочку і пішов з нею в огород. Тут вишукав відповідне місце на спочинок для улюбленого зьвірятка, викопав малу ямку, вложив малу коробочку, а відтак присипав глиною, що виглядало, мов би гріб. „Здало би ся прибрати його гріб цьвітками“, подумав Петрусь і розглянув ся по огородї. Але то була вже пізна осїнь, а цьвітів вже не було.

„Шкода! Але я маю преці ощаджені гроші за цїлий сей місяць“, подумав Петрусь. „Сейчас скочу до міста, а там найду певно в буддї, чого менї потрібно“.

Подумавши те, поспішив хлопчина до хати, взяв шапку і гроші і ладив ся до відходу.

— А куди ти, Петрусю? — спитала входячи мати.

— Я поховав мого пташка в огородї а тепер хочу купити цьвіток, щоби прибрати його гріб.

В його очах заблищали сльози.

— Але-ж Петрусю, ти вже досить насумував ся за ним. Він був вправдї дуже милим зьвірятком, але за пташком не сумує ся так довго. В твоїм житю стріне тебе ще неодно горе, а ти мусиш уміти його знести. Таким способом не осягнеш того певно, уговорювала його мати.

— Але за мої гроші я сьмію купити собі, що хочу, ви самі менї на то призволили. А коли воно справляє менї втїху, то я прошу, позвольте менї купити цьвітки. Завтра не буду вже більше плакати і буду старати ся, щоби-м більше за пташка не думав.

Сї слова дитини пр... тір, вволити Петрусеви волю.

— Коли-ж так, то іди, але вертай сейчас до дому!

Учувши дозвіл матери, опинив ся Петрусь незабавки вже й на улици.

Зараз при першій будцї в містї було дуже глїтно. Перекупка висьмівала якесь мале дївча, що з похиленою головкою стояло перед будкою.

Петрусь приступив цїкаво близше.

— Так ти хочеш такий хороший вінок за десять гелєрів купити. Може би тобі ще й якийсь причинок дати? кпила собі перекупка з дївчини.

— Коли бо я не маю більше гроший, а кортить мене дуже прибрати гріб, де лежить моя дорога мати, — промовило дївча крізь плач.

— За дві коронї продам тобі його, я при тім і гелєра не зароблю, — продовжала перекупка. А тепер вступи ся, та не заваджай другим, що хочуть щось направду купити.

Мале дївчатко відвернуло ся сумно, щоби відійти.

Але Петрусь, що все те бачив, подумав собі, що преці відповіднїйше буде, єсли він тими цьвітками, які наміряв купити, прибере гріб чоловіка, нїж гріб пташини і не вагаючи ся довго, приступив до дївчини.

— Возьми собі вибраний вінок і поклади його на гріб твоєї матери, — промовив він до неї. По тих словах виняв Петрусь свої дві коронї, передав їх перекупцї, сам взяв вінок і подав його здивованій дївчинї.

Не чекаючи її подяки, поспішив Петрусь до дому.

— А де твої цьвітки? — спитала його мати.

Петрусь оповів матери, що стало ся, а мати обняла хлопця, уцїлувала його, мовлячи:

— Се ти дуже добре зробив, мій сину. Правда, ми повинні і з зьвірятами обходити ся добре, але перед всїм належить наша любов людям, що находять ся в бідї.

Твій вчинок ще красний тим, що ти, не то що зрік ся добровільно свого бажаня, але ще й поміг дитинї, щоби могла оказати свою вдячність для покійної матери.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦЇ.

Розмет за місяць цьвітень 1911.

Розхід за місяць цьвітень с. р. єсть:

За померших членів або їх жени і за випадки калїцтва.

В. 162.	Юґас Теодор	$800.00
„ 229.	Чарновський Вацлав	1000.00
„ 1.	Дудяк Андрій	1000.00
„ 13.	Панц Йосиф	600.00
„ 195.	Падла Ілько	1000.00
„ 104.	Чех Яков	1000.00
„ 3.	Жидлович В. м. Настї	400.00
„ 37.	Горощак Нас. ж. Ілька	400.00
„ 95.	Чернянський Андрій	200.00
„ 114.	Кардонич Іван	200.00
„ 70.	Баран Александер	100.00
„ 61.	Крамар Іван	100.00
„ 192.	Врублїнський Яков	100.00
„ 164.	Бабяк Йосиф	100.00
	Разом	$7,000.00
	Платня Гол. уряд. за марець	270.00
	Адмініcтр. Союза за цьвітень	166.23
	За календар руський. і слов.	2,694.45
	Весь розхід виносить	$10.130.68

Розмет платить 11.642 членів на ціле посмертне (кождий по 82 цнт.) і 1627 членів на пів посмертного (кождий по 41 центів).

Крім того кождий член платить за орґан „Р. Н. Союза“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Еміґраційний Фонд по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол., а на половину посмертного 50 центів.

Дм. Капітула, гол. предсїд.
А. Шаршень, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

...шний перебіг процесу проти 101 українських студентів у Львові.

В дальшім тягу славнозвісного процесу проти наших академиків зізнавав в суботу, дня 1-го цьвітня, член вшехпольської боївки, Броніслав Луксік. Заприсяженю того сьвідка спротивив ся іменем оборони радник Підляшецький тому, що він брав участь з польської сторони в подіях з 1-го липня. Річ природна, тому що сьвідок є Поляком, суд його заприсягнув. Сьвідок говорить, що промови, виголошеної на вічу українських студентів не розумів, бо по українськи не розуміє; однак се не перешкаджає йому за малу мить впевнювати, що та промова, якої він не розумів, була вельми гайдамацька і підбурююча. Притиснений до муру обороною, признає, що Поляки поставили барикаду, щоби спровокувати Русинів, та що Поляки густо кидали полінами. Взагалі сей сьвідок незвичайно мотає ся і предсїдатель суду, аби ратувати ситуацію, раз заряджує перерву, то знова що друге питанє оборони не допускає, словом робить все можливе, аби „ойчизнен" виратувати.

В понеділок, дня 3-го цьвітня зізнавав Клеменс Бояковскі, Поляк з Росії. І сего сьвідка заприсягнув трибунал, хотяй проти сего виступила оборона. Сьвідок чув промову студента Залїзняка на вічу укр. студентів, потім бачив, як Поляки ставили барикаду і кидали полїнами, але хто кидав, про се предсїдатель якось не хотів його поспитати. Коли почув перші вистріли, сховав ся за двері. Виглянувши за хвилину на коритар, побачив, як Поляк Твардовскі кидав завзято полїнами на Українців. По подіях оглядав стіни і бачив сліди від куль. І сей сьвідок, хоч всего не видів, хоч по українськи не розуміє, але також сьвідчив, що промова Залїзняка була підбурююча. Переслуханє його перетягнуло ся аж до вівтірка, 4-го цьвітня.

В дальшім тягу, у вівторок, зізнавав як сьвідок Русин, Мих. Юрків. І тому тільки, що отсей сьвідок Русин, трибунал не хотів його заприсягнути. Юрків зізнавав, що був на вічу в універсететі. По скінченім вічу хотів вийти, та нараз побачив барикаду, яка загороджувала собою цілий коритар. За барикадою побачив кільканайцять Поляків і університетських слуг. Тоді він подав ся в бічний коритар і відси нараз почув стукіт падучих полїн, а відтак гук вистрілів. Гук був спершу глухий, а потім чимраз сильнійший. На хвилю вистріли притихли, і тоді він почув оклик, що вбили Коцка. Опісля роздали ся знова вистріли. Коли вони притихли, сьвідок вийшов на головний коритар, і тоді побачив лежачого Коцка. Полїнами перші почали кидати Поляки. Зараз по подіях навіть репортери польських часописей були сьвято переконані, що Коцка вбили Поляки, а коли хтось тоді пустив байку, будьтоби він впав від кулї самих Русинів, всі сьміяли ся із того, як з доброго дотепу. Доперва пізнійше, для ратованя „ойчизни" приказано всім вірити, що Коцка вбили таки самі Українці.

По нім зізнавав як сьвідок Русин, Ант. Крижановський. І сего сьвідка рівнож не заприсяжено. Сьвідок на вічу не був, бо саля була повна і годі було дістати ся до середини. Тому ходив весь час по коритари. Нараз почув оклик, що Поляки ставлять барикаду. За нею бачив кільканайцять людей з палицями в руках. Ставши напроти головного коритара, побачив, як вічевики висипали ся з салї і рушили в напрямі барикади. В тім блиснуло з польської сторони, появила ся хмарка диму і сьвідкови звиснула куля коло уха. Се був перший вистріл і він рішучо впав з польської сторони. По сім сьвідок вийшов на другий поверх і зійшов із нього доперва тоді, як прийшла поліція. Переходячи коритарем, бачив, як університетська служба чистила коритар і двох з них нараджували ся над тим, де сховати два револьвери. Про польську боївку знає дуже добре і від Поляків чув, що ся боївка ховічно уоружена в револьвери.

На питанє предсїдателя, від кого се чув, сьвідок каже, що від двох Поляків, яких імен однак не може подати, позаяк дав їм слово чести, що їх імен не зрадить. Коли сьвідок на поновне жаданє предсїдателя, подати дотичні імена, категорично двімовив, покликуючи ся на дане слово чести, трибунал, по нараді, засудив його на грошеву гривну в сумі 150 корон. Коли сьвідок заявив на се, що ставить свою честь висше 150 корон, трибунал наложив на нього арешт. Сьвідка вілвів ординанс сейчас до вязниці.

Слідуючого дня, а се є вже 41-ий день розправи, зізнавав з початку Русин, Йосиф Демчук. Позаяк сей сьвідок взагалі нічо не бачив і нічо не знає, тому й відобрано від него присягу. По нім зізнавав Поляк, Ст. Валєвскі. Заприсяжений мимо протесту оборони, зізнає, начеб читав з книжки. З очкма, вліпленими в стелю, рецитує як добре вивчену лекцію свої зізнаня, що нічим не ріжнять ся від зізнань прочих польських сьвідків.

По нім покликано Поляка, М. Пшебильского. І його заприсяжено, мимо спротивленя оборони. Сей сьвідок признав, що бачив як зі сторони руської стріляли, але стріляли лиш для пострaху, до стелі. Колів, анї грубих палиць не бачив у нікого. Сей чоловік, що витягав зі скритки поліна, аби їх опісля ужити в борбі, говорив з другим по польськи.

42-ий день розправи (6-го цьвітня) почав ся переслуханєм як сьвідка Поляка Ал. Домашевіча, заприсяженого мимо супротивленя оборони. Сей сьвідок признав ся до геройства, що будував барикаду. Під ню підійшли руські студенти, повертаючі з віча і до них промавляв д. Йордан, на що Русини відповіли битєм палиць об лавки барикади. Нараз за сим зі сторони Русинів почали летіти поліна. Сі поліна Поляки відкидали, цїляючи в Русинів. І тоді то впав перший стріл зі сторони Русинів. Взагалі, сей сьвідок мотає, інакше зізнає на розправі, а інакше зізнавав в слідстві, але се нічо не вадить, бож се прецінь Поляк. Обжалований, Мосяк пригадує сему сьвідкови слова, які він в одній каварни сказав: „Raz juž daliśmy nauczkę Rusinom. Tym razem im udało się, bo mają tylko jednego trupa, kiedyindziej wybijemy ich jak psów". Сьвідок заперечує, начеб щось подібного колись говорив.

По нім зізнавав сьвідок Творковський, заприсяжений мимо спротиву з руської сторони. Його зізнаня не принесли нічо нового.

8-го цьвітня (43-ий день розправи) зізнавав як сьвідок Поляк, Е. Гавзер, заприсяжений без протесту. І його зізнаня не принесли нічо нового. По нім завізвано ст. Крижановського, замкненого до вязниці перед трьома днями за се, що не хотів виявити імен сих Поляків, що говорили йому про узброєнє польської боївки. Тепер сьвідок подав дотичні імена і суд звільнив його з арешту.

КАЛЄНДАР.

МАЙ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
11	Четвер	Максима, Явона
12	Пятн.	9 Муч. в Кизиції
13	Субота	Якова апостола
14	Неділя	О разслаблених
15	Понед.	Атаназія
16	Вівтор.	Теодозія
17	Середа	Пелягії

НОВИНКИ.

¶ Позір, „церковні боси"! В 5-тім ч. „Душпастиря" читаємо таку новинку: „Хто має рішати, кого пускати на католицький цвинтар. Дня 24-го цьвітня відбула ся в Потсвил, Па. розправа перед судом в згаданій справі і суд рішив, що хотяй сьвіцкі люди завідують цвинтарем, одначе з огляду на се, що цвинтар єсть посьвячений, право рішеня, кого на цвинтарі поховати а кого ні, має лишень священик. (Підчеркнене „Душпастиря" — Пр. Ред.) Се рішенє повинні собі запамятати наші „церковні боси".

Уважайте-ж тепер, „церковні боси"! — кличемо від себе. — Будуйте церкви, купуйте цвинтарі, платіть колєкту та ріжнородні датки, а як Бог покличе вас колись до своєї хвали, тоді сьвященик, котрому ви за щось то не подобаєте ся за житя, не пустить вас на ваш власний цвинтар, і ваша родина мусить вас похоронити на „дортбанку" або в першім ліпшім придорожнім рові... Ще не виключена і та евентуальність, що ваше мертве тіло пішлють до фабрики на... мило. Розумієте, тепер, „церковні боси", до чого воно йде?.. Як не розумієте, то вивчіть на память себе і цїлу свою парохію повисшу новинку з „Душпастиря". Аякже!..

¶ Борба в Мексику, по скінченім завішеню оружя, розгоріла з новою силою. Повстанці 8-го с. м. по завзятій борбі здобули місточко Ікуарез. Штурм виконали повстанці проти волі своїх офіцирів, проти волі свого вожда, ґенерала Мадера, який ужив всїх способів, аби вздержати своїх людей від борби. Гук гармат мексиканського правильного війська стрясав підвалинами домів лежачого недалеко границі, американського місточка Ель Пазос від самого ранку. Сальви карабінові сипали ся густо, наче горохом. Обчислено, що падало висше 200 вистрілів на мінуту. В Ель Пазо усі дахи домів і будівель обсіли густо видці, що цікаво приглядали ся крівавому боєви, і які не уступали зі своїх місць, мимо того, що мексиканські кулї густо пролітали крізь границю і зі свистом лїтали по вулицях місточка. Кількох видців заплатило за свою цікавість житєм, а кільканайцять тяжшими або лекшими ранами. В звязи, здаєть ся, з розпочатєм нової воєнної акції зі сторони повстанців, буде ся обставина, що сими днями президент-диктатор Мексика, Діяз, прислав до тутешних банків 10.000.000 дол. в золоті. Правдоподібно він хоче бути забезпечений на всяку евентуальність.

¶ В справі роботи в Watervliet, N. Y. прошу до мене більше не звертати ся, позаяк я зістав перенесений на иньшу парохію; отсі справи дальше буде провадити комітет, під проводом Николи Михальського (2406 4th Ave.) Додаю, що до тепер ще не зачала ся робота для наших Русинів. Роблять Італїяне, але наші тої роботи не хотять робити.

о. В. Меренькiв.

¶ Канадійська часопись „Рідний Край", виходяча в Ростерн, Саск. подає слідуючу новинку: „Як довідуємось з достовірного жерела, то для канадийських Русинів має бути вкоротці іменований гр. кат. епископ, який правдоподібно осяде десь в середині Саскачевану, мабуть в місті Саскатуні.

¶ На „Куні Айленд" звіснім місци прогульок веселих Нюйорчан, в неділю, 7-го с. м., відбули ся найправдивійші лови на льва. Именно є там під пору славна менажерія Бостока, до якої найгарнійших оказів належить чудовий лев, „Султан". В неділю пополудни мали сего льва перетранспортувати з одної клїтки у другу. При тім робітники однак якось так неосторожно поступали, що відчинили ся дверцята, і „Султан" одним скоком опинив ся на волі. Робітники драпнули, а дозорця скамянів зі страху. Лев спокійно підійшов до нього і вкусив його в ногу; однак, видно, не дуже смачне видало ся йому мясо дозорця, бо згірдливо махнув хвостом і рушив на оглядини див і чуд по цілім Куні Айленд. 200 робітників, занятих в „Дрімленд", на вид незвичайного гостя, рушили з вітрами на здогін, а „Султан" тимчасом війшов до павільону, в якім відбувала ся проба „водних дівиць". Так довго, правдоподібно, ще ніодна людина не видержала під водою, як отсі „дівиці", коли побачили „Султана." На жаль однак, „Султан" не мав при собі хустинки, щоб кинути нею в воду, запрошуючи одну з красавиць „на любу розмову." Тимчасом однак дозорця прочуняв із свого задеревіня і при помочи поліції зорґанізував правильні лови на льва. По одногодинних трудах вдало ся наконець накрити льва сїткою і відставити його до його клітки.

¶ Смерть в огни. Жінка руського робітника, Анна Деревяник, враз з пятьмісячною дитинкою-хлопчиком, Петром, згоріла, а властиво удусила ся задухою і димом підчас огню, що вибух в шість поверховім домі, при 40-42 Greene St. в Jersey City, N. J. о год. 12·30 по півночи в середу, дня 2-го б. м. В згаданім будинку мешкало 20 фамілій, а коли счинив ся огонь, всї льокатори спали твердим сном. Нараз хтось побачив видобуваючі ся з пивниці клуби диму й огненні язики і заалярмував сейчас пожарну сторожу. Стражаки надбігли і побачили вже десятки мужчин, жінок та дітий в вікнах горіючого дому. Шістьдесять осіб спровадили стражаки на землю по своїх драбинах, а майже таке саме число видістало ся на безпечне місце по сходах безпеченьства. Муж покійної Анни вхопив на руки старшу дитину, а жінці казав взяти з собою маленьке немовля і поступати за ним. Жінка так зробила, але опісля вернула ся ще по 51 долярів, які лежали десь-там у якійсь скритці. Та її муж про се не знав, і зійшовши на долину, почав оглядати ся за своєю подругою і маленькою дитиною. Не знайшовши її в окруженю, почав зараз кричати і взивати ратунку. Один з полїсменів враз з Деревяником дістав ся до його помешканя і там найшли — два трупи. Гроші були у своїм місци цілком ненарушені, але що з того, коли за них не можна вже було вернути житя двом удушеним особам! Бл. п. Анна Деревяник мала всього 23 років і саме тепер вибирала ся з відвідинами до старого краю. Нехай чужа земля буде пером її самій і її маленькому Петрикови. От така то доля руського чорнороба!

¶ Через неувагу в статї, „Вибори до парляменту в Австрії", пропущено уступ, в якім зазначено, що вибори відбудуть ся дня 19-го червня с. р. тільки у всхідній Галичині, коли в західній Галичині ті вибори відбудуть так само, як і в цїлій Австрії то є 13-го цьвітня. Про се постарали ся польські політики виключно тільки в тій цїли, аби можна було звернути усю навалу всяких наганячів і башибужуків на наші руські села. Нема то, як в „виондрембньоней Ґаліції!"

¶ На Балканї чимраз горячійше. Альбанці таки на добре зворохобили ся і виповіли війну Туреччині. Альбанці конче хотять вибити ся з під турецького ярма, де дуже терплять. Вони тепер добре з'орґанізовані і уоружені знаменито в машинові карабіни. В кількох місцевостях побили турецьке військо і заняли ті місцевости, а оден турецький полковник із 400 вояками сам перейшов на сторону повстанців. Туреччина має великий клопіт з сим повстанєм, бо не так легко його здавити.

До того поспорила Туреччина з Чорногорією і готово прийти між ними до війни. Після умови Чорногорія, що граничить з Альбанією, має бути невтральною при повстаню Альбанців. Значить ся, не має йти на руку ні Туреччині, ні Альбанцям. Тимчасом тепер Чорногора підмагає албанське повстанє. Ходять навіть слухи, що Альбанці хотять вибити ся з під Туреччини і оголосити Альбанію князївством, а на князя хотять покликати сина чорногорського короля князя Мірка.

Довідавшись про те все, Туреччина напімнула Чорногорію і загрозила війною, наколи Чорногорія підпирати ме повстанців. Чорногорія випирає ся і каже, що не підпирає повстаня, а Туреччина відкликує ся до европейських держав, аби наказали Чорногорії сидіти тихо. А тимчасом Туреччина стягає свої війська до Чорногорскої границї, а Чорногорія покликала також своє військо під оружіє і обсадила турецьку границю. — Отже на Балканї готово прийти до горячійшої „перепалки".

¶ Нова релїґійна секта в Росії. В Росії, де так богато всяких релїґійних сект, викрито в останнім часї ще одну секту. Викрито її зовсім случайно. В посадї Нєкрасова, Нерехтовського повіту, костромської ґубернії шукали за пропавшим без вісти містом Долотовим і при сій нагоді найшли трупи місцевих жителїв, котрі померли своєю смертию. Трупи були обвинені в рогіжки та в полотно. З дальшого розслїджуваня виявило ся, що такі похорони мають релїґійну підставу, бо так ховають своїх покійників члени секти „странників". Ся секта єствувала там уже давно, але викрили її тільки тепер.

¶ Борба з павіянами у південній Африцї. Кольоністи південної Африки позбулись вже львів і слонів, але до тепер не можуть дати собі ради з павіянами. Павіян — є се малпа, похожа на пса і здає ся найогиднійшим звірем на сьвіті. Потвора та робить величезні шкоди тамошним мешканцям. Кіт, який необережно вийде кілька кроків поза обійстє, стає ся жертвою павіяна. Таким чином винищені зістали найціннійші коти, спроваджені до південної Африки. Пси найлучшої раси не можуть ставати до борби з тими малпами, котрі перевисшають противника сим, що мають місто чотирох лап, по дві пари рук. Хоча павіян живить ся ящірками, при нагоді не гордить і бараниною. Горе вівцям і козам, які попадуть у власть сеї потвори! Павіян стараєсь забивати поволеньки, бо його невимовно тішить вид мук, які терпить невинна жертва. Павіяни не відважують ся нападати волів, але коровам завдають тяжкі рани, які звичайно бувають смертельні. Що дивне, то природа наділила павіяна не лиш головою собачою, але і голосом. Томуж вони і спричиняють великий переполох між всіми птицями. При стрічі з чоловіком, павіян втікає перед мужчиною, але женщина не лякає його зовсім. В хвилях спокою окружають ся сторожею, якої їм і люди позавидувати можуть. На першу осторогу криком тих малпячих сторожів — ціла череда в мит ока никне. Треба тут додати, що павіян не втікає перед чоловіком, який не є уоружений в карабін. Перед білим (січним) оружієм, павіян не виявляє страху і нічого собі з нього не робить. При стрічі з кольоністом, узброєним лише у ловецький ніж, павіян починає кидати камінє і такий чоловік мусить часто втікати перед баталїоном бомбардуючих малп. Хитрість і обережність тих звірюк кождого дивує. Тамошні кольоністи вистрілюють їх на кождім кроці.

¶ Кілько людей живе в Галичині? Дня 31. грудня 1910 р., було в Галичині майже 8 міліонів людий. (Точно: 7 міліонів 965 тисяч 404 людий). За послїдних 10 лїт, зросло населенє Галичини о 649 тисяч 465 людий.

¶ Убійник, що має 12 лїт. У Львові стало ся таке: 12-лїтний хлопець, Кароль Драбік, ухопив за ноги другого хлопця, Михайла Рабія, і тягнув його по сходах з гори на долину так, що голова його товкла ся о сходи. В наслідок того хлопчина помер.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський перший руський Епископ в Америці.

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітул[illegible] Adoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 85 Grand Street, Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — приймає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині 150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить писатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСЇХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРҐАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декляраций без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декляраций просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями [illegible]метом.

Від Голов[illegible] Уряду
Р. Народного С[illegible]за в Америці.

Ч. 1674 КВІТ $144.66

на сто сорок чотири долярів 66 центів, котрі п. Григорій Сліпко отримав як посмертну запомогу по браті Івані Вавриковичу з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Ярослав, дня 24. марця 1911.
Григорій Сліпко.

Свідки:
Андрей Шенґера,
Михайло Шулер.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 30.

Ч 1779 КВІТ $150·00

на сто пятьдесять долярів, котрі місцевий Уряд отримав як похоронні кошта по Николаю Ратковським з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Йорквілл, О. дня 16. цьвітня 1911.

Сьвідки:
Данько Ривак,
Павло Захарко.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 14.
Дмитро Ониськ, предс.,
Ант. Чупило, секр.

Ч. 1788 КВІТ $400·00

на чотириста долярів, котрі п-ні Марія Трачук отримала як посмертну запомогу по мужу Юрію з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Клівлянд, О., (дати нема) 1911.
Марія Трачук.

Свідки:
Іван Вм. Ткачек,
Георгій Ткачек.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 173.
Анна Ляш, предс.,
М. Лазука. секр.

Ч 1805 КВІТ $300·00

на триста долярів, котрі п. Георгій Данч, опікун, отримав як сирітську часть по Петрі Рабець з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Скрентон, Па. дня 30. цьвітня 1911.
Георгій Данч.

Сьвідки:
Август Дуркот,
Андрей Мартин.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 169.
Іван Дрозд, предс.
Летко Демко, секр.

Ч. 1817 КВІТ $1000.00

на тисяч долярів, котрі п. Анна Тима отримала як посмертну запомогу по мужу Юрію Тима з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

МкАду, Па. 29-го цьвітня 1911.
Анна Тима.

Сьвідки:
Д. Капітула,
Стефан Радчук.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 7.

Ч. 1818 КВІТ $500·00

на пятьсот долярів, котрі п. Розалія Кавалко отримала як посмертну запомогу по мужу Ігнатію з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Шамокін, Па. дня 4. мая 1911.
Розалія Кавалко.

Сьвідки:
Іван Ґлова,
Максим Пеляк.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 1.
Мат. Олеснєвич, предс.
С. Хорошак, секр.

Ч. 1819 КВІТ $900·00

на девятьсот долярів, котрі п. Ева Микитяк отримала як посмертну запомогу по мужу Василю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Мт. Кармел, Па. 5-го мая 1911.
Ева Микитяк.

Свідки:
Мих. Даньчак,
Мих. І. Болтун.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 2.
Іван Ворґач секр.,
Дм. Коропчак предс.

Ч. 1826 КВІТ $100·00

на сто долярів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта по Василю Микитяк з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Мт. Кармел, Па. 5-го мая 1911.
Бр. сьв. Димитрія.

Свідки:
Мих. Даньчак,
Мих. І. Болтун.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 2.
Дм. Коропчак предс.,
Іван Ворґач секр.

Ч. 1825 КВІТ $100·00

на сто долярів, котрі п. Теодор Мацйовський отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Мт. Кармел, Па. 5-го мая 1911.
Т. Мацйовський.

Свідки:
Мих. Даньчак,
Мих. І. Болтун.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 2.
Дм. Коропчак предс.,
Іван Ворґач секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усїх Вп. п. місцевих секретарів відділів Р. Н. Союза просить ся братскі оголошеня в справі мітінґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнїйше в понедїлок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усї оголошеня, які прийдуть до редакції пізнїйше як в понедїлок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

ГАВТОРН, ІЛІНОЙС бр. сьв. Михаїла, від. 242, подає до загальної відомости, що мітінґи відбувають ся в першу суботу по пятнайцятім під ч. 5036, Ave. 50 Pl. 29 Hawthorne, Ill. На мітінґ має явити ся кождий член безуслівно. Єсли не буде на мітінґу, і не повідомить предсїдателя або секретаря про причину сего, буде виключений з Братства і Р. Н. Союза. — Анд. Доскоч, пр., Дм. Латвит, кас., Юрко Бойчук, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА., бр. сьв. Михаїла, від. 119, подає до загального відома, що мітінґ відбуде ся дня 21-го мая с. р., на якім наступить вибір бракуючих братських урядників, то є секретаря і касієра. — Іван Туряниця, пред.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 287, повідомляє всіх своїх членів, що дня 14. мая 1911, в неділю, о годині другій по полудни відбуде ся квартальний мітінґ, на котрім має предложити ся справоздане касове. Неявивший ся член на сей мітінґ підпадає карі 25 ц., а урядник 50 ц. На сім мітінґу буде приймати ся нових членів без вступного до бр., а до Р. Н. Союза після статута. — Антін Мищика, секр.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. тов. „Запор. Січ", від. 234. подає до відомости своїм членам, що квартальний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 20. мая, на котрий має явити ся кождий член. Неявивший ся член заплатить кару після ухвали принятої на річним мітінґу і після статутів Р. Н. Союза. — Лев Малафій пр., Софрон Колодій секр.

НЮАРК, Н. ДЖ., бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 76, подає до відомости всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбуде ся в середу, 17-го мая с. р. в гали Адама, вечером о годині 7-ій. На сїм мітінґу предложить ся справоздане касове, опісля наступить вибір нового уряду і принимане нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. С. після статута. Кождий член має явити ся на мітінґу; неявивший ся член заплатить 50 цт., а урядник 1 дол. кари. — Павло Романишин, пред., Йос. Іванців, секр.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ., тов. „Запорожська Січ", від. 234, подає до загальної відомости, що принимає в місяцю маю і червню нових членів до Товариства без вступного. Хтоби хотів зголосити ся, може засягнути близших інформацій у орґанізатора і секретаря кождого вечера, на Wall St. N. 28. Elizabethport, N. J. — Лев Малафій пр., Софрон Колодій секр.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. сьв. О. Николая, відділ 255, подає до відома всім членам, що річний мітінґ відбуде ся дня 14-го мая 1911 р. в гали під числом 511 Раіл Роад. Кождий член має явити ся на мітінґу точно о 2-ій год. по пол. Котрий член не явить ся, заплатить $1.00 кари а урядник $1.50. Також всї залеглости довгуючих членів мусять бути заплачені. Нових чdenів будемо принимати без вступного, а до Р. Н. Союза після статутів. — Савер Додівка, предс., Теодор Соколовський, секр.

ІСТ ШІКАҐО, ІНД., бр. сьв. Арх. Мих., від. 269, подає до відомости всім своїм членам, що член довгуючий до братської каси і неявивший ся на мітінґ, зістане сейчас виключений з братства і Р. Н. Союза. — М. Петрів, пр., М. Сикора, кас., М. Квасний, секр.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. бр. сьв. Ів. Крест., від. 223, повідомляє, що 21 го мая відбуде ся мітінґ, на який мусять явити ся усї члени і поплатити усї свої залеглости. Член довгуючий і неявивший ся зістане виключений з братства і Р. Н. Союза. Адрес секретаря братства звучить: John Boyko, 24 Werlin str., Wilkes-Barre, Pa.

БЕРВІК. ПА., бр. сьв. о. Николая, від. 153, взиває всіх своїх членів, аби на дни 30-го мая явили ся в Бервік на посьвячене братського берла, по чім наступить баль. Початок о год. 10-ій рано. Вступ 25 центів. Неявивший ся член підлягає карі після статута.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. „Тов. Руський Молодечий Клюб Поступовий" Від. 70 Р. Н. Союза повідомляє всіх членів, що мітінґ тогож Товариства відбуде ся в вівторок дня 16-го мая 1911 р. о годині 8-ій вечером в церковній гали cor. Sussex & Greene Sts. Просить ся всїх членів прибути на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости так до Р. Н. Союза як і до Клюбу, а кромі сего суть на тім мітінґу дуже важні справи до полагодження. Не прибувший на сей мітінґ член підлягає карі після § 52-го Статутів Тов. Р. М. Клюбу Пост.

А. Онисик, секр.

Конкурси

Парохія в Перт Амбою, Н. Дж. пошукує іспитованого дяка, якийби посідав добрий голос, а передовсім якийби розумів ся і умів добре провадити сьпів хоральний а також учити діти.

Платня 40 дол. місячно і доходи. Околиця надморська, недалеко Ню-Йорку. Голосити ся на адресу:

Rev. Joseph Czaplinsky,
167 Hall Ave
19-21 Perth Amboy, N. J.

При церкві сьв. І. Крестителя в McKeesport, Pa. опорожнена посада дяко-учителя. Платня 45.00 місячно і доходи. По близші інформації зголошуватись належить на адресу:

Rev. St. Washchyshyn,
520 Sinclair Str.,
McKeesport, Pa.

Парохія в Ембрідж, Па. [шукає] дяка, який є обзнакомлений з веденем хорального сьпіву і парохіяльної школи. Платня 35 дол. — Голоситись на адресу: Rev. Pelensky, Ambridge, Pa.

Пошукуваня.

Де є Василь Долинка, родом з Нацюва-Борицко, Угорщина. що перебуває десь в Америці. Належить ся йому посмертна запомога з каси Р. Н. Союза, по помершім його браті, Юрію Долинка. Хтоб про него що знав, зволить повідомити про се уряд відділу 52 на адресу: John Feshko, 12 Prospect str., Holyoke, Mass.

Де є Михаїл Демків, котрий перебував через оден рік в Chester, Pa., а перед шістьма місяцями виїхав і не знати де тепер перебуває.

Хтоб знав що про нього, нехай напише, або він сам нехай зголосить ся на адресу: Peter Skrypka, 82 Jefferson Str. Hoboken, N. J.

...ика одного мертвого.

(...з часів російської реакції)

Перший день.

Коли вони мене били нагайками, то я чув страшні болї і голосно кричав. Але коли кілька оловяних куль врізало ся в мій мозок і груди — тоді то нараз устали усї мої болї, і в одну мить став я легенький, зовсім без чутя.

Се — бачте — тому, що перед тим вже моя чашка була розбита, та я був мертвий.

Настала страшна, давляча тиша. Стало та...хо, що, здаєть ся, мож було чути стогін землї напоєної кровю, та жалібний шепіт сонішного проміня.

„Чому силує нас сонце приглядати ся страшним вчинкам людського божевілля? О, яке ти сонце немилосерне, жорстоке!"

Нараз почули ся кроки. Хтось копнув мене в лице чоботом і гнївно просичав:

„Злодюги! Через них маємо лиш самі клопоти!"

А потім прибувший став мене перевертати на всї боки, а сик його голосу став ще грізнїйший:

„І найменчої користи не мож мати з вас, драби! Нагортка є цїлком подерта. Штани і сурдут нагайками порозривано на шматки.... Можливо, що ще чоботи на що здадуть ся?.."

І зі злостю почав менї з ніг стягати чоботи.

Менї стало невимовно жалко за тими чобітьми. Моя жінка могла-б за них дістати півтора рубля, а за сї гроші можна-б купити сила муки.

Цїлїсенький місяць, зовсім не потребуючи жебрати, моглаб вона за се прожити разом з дітьми.

Однак я не міг проти сего рабунку нїчо вдіяти, бо я був мертвий. Навіть і тоді, коли-б я жив... Цїле моє житє обдирано мене аж до семої шкіри, та і тоді я не міг проти сего нїчо вдіяти. Або в наших часах навіть живим чи вільно щонебудь зробити?

Чоловік, що стягнув з мене чоботи, пішов, стр...шно кленучи і нарікаючи. І опять залягла мертва мовчанка.

Прийшла моя жінка і привела двоє ридаючих діточок...

Однак лїпше про се не згадувати. Суть річи, про які говорити приходить ся важко навіть і мертвому...

Другий день.

Лежу в гробі. Поховано нас разом 27 люда. В суміш: робітники, студенти, а навіть і діти. Кождого з нас вхопило двох посїпаків за руки і ноги і вкин...ли у гріб. А потім засипали яму землею. Кров просякла крізь землю і за мить на верху гроба забагріли червоні плями. Гріб закрівавив ся. Померші чують і бачуть усе, тому і ми бачили та чули, як прохожі з пошаною здіймали капелюхи і з жахом шептали: „О, неспокійна кров! Вона кричить..." Що дня приходили живучі на наш гріб, і плакали, ах, так гірко плакали...

Прийшла також молода дївчина; кинула ся на землю, притулила головку до сирої землї і кликала: „Петя! Найдорожший! Чуєш мене?"

На перший звук її голосу молодий робітник, що лежав побіч мене, неспокійно ворухнув ся. Ся дївчина, се була його суджена.

А потім прийшла жінка з малим учеником, гімназістом:

Тут лежить Саша — сказала ридаючи до хлопчини, — і про се не сьмієш нїколи забути! В отсю хвилину, в яку забудеш про свого брата, перестанеш бути моїм сином..."

На сї слова лежачий підімною студент радісно усьміхнув ся.

„Бачите, — сказав він, звертаючи ся до мене, — як змінила ся моя ненька!

„Давнїйше, то вона все гнївала ся на мене..."

„Холодна смерть говорить до душі далеко сильнїйше, як сотня найгарнїйших бесід..." додав він по короткій хвилинцї.

Третий день.

Що живе, вміє говорити. Говорить травиця, говорять дерева, небо, врештою ся вселїдна тепер не.

Також і померші говорять...

Сї, що померли на старече ослаблене, сї — природно — мовчать. Вони прожили кількадесять лїт і кинули житє, сповнивши всї свої обовязки. Тому і про що їм говорити?

Але сї, що вмерли перед часом, сї мовчать дуже рідко. Приложіть лиш своє ухо до матінки-землицї, і пильно слухайте... Крізь стон землї почуєте голоси помордованих і замучених до смерти людей...

Сї голоси суть тихійші від гробової мовчанки, а однак їх чути з одного кінця сьвіта у другий... Звичайно, не всякому є дано чути отсї голоси.

Ми почали поміж собою гуторити:

„Братя! Чи не устроїтиб нам віча — прогомонів оден. — Нас тут є двайцять сімох. Пощо маємо трупішіти без хісна?"

„Так, так! Устроюймо віче! Віче!" закликали усї.

Ми вибрали предсїдателем отсего студента, якого мати приходила на гріб з малим учеником.

Він відкрив збори слїдуючою промовою:

„Братя! Днесь устроювати віче вільно одним лишень мерцям. Перед нами ще цїла вічність; а однак мимо того не вільно нам марнувати часу. Бо і без того вже досить його змарновано".

І предсїдатель говорив дальше.

„Тепер надійшло таке время, що живучі мусять мовчати, наче мертві. Тому нехай мертві говорять за живих. А наша бесїда, хотяй без слів, однак стократно голоснїйша від мови живих. Її не вчуєш ухом, але серцем її зрозумієш. І тому то говорім до сердець живучих..."

* * *

На сїм місци раптово перериваються записки помершого. Лишень напринкінци манускрипту находить ся слїдуюча мала дописка:

„На жаль, Ви ще живі, і тому булоб для Вас дуже небезпечно печатати отсї мої спомини; тому їх не продовжую... Скажіть лиш, прошу, чи живі ще чують нас?..."

Лилик і дві ласицї.

Один лилик попав ся раз неоглядно в житло ласицї. А тота ласиця від давна ненавидїла миши. Коли отже побачила лилика, думала, що се миш і прибігла швидко, щоби її пожерти.

— Як то? — закликала вона з погордою. — І ти ще сьмієш лїзти до моєї хати, падлюко! По стілько кривдах, які вчинив ти мому родови і менї, ти ще маєш чоло показувати ся моїм очам? Чи-ж ти не миш? Кажи правду! Таки так, ти справдї є миш, або я не є ласицею.

— Вибач! — відповів затревожений лилик, але ти помиляєш ся що до моєї особи. Я мав би бути мишию? Хиба хтось злобний впровадив тебе в блуд, гарна панї! Слава Сотворителеви сьвіта я є птицею, ось поглянь лише на мої крила! Най жиє птичий рід, що своїми крилами сьмілo взносить ся під небосклін!

Ся бесїда подобала ся лисици і видала ся справедливою. Длятого вона позволила лиликови спокійно віддалити ся. Але в два дни пізнїйше влетїв наш галайко знов через неувагу до хати иншої ласицї. А тота була страшним ворогом птиць. Через те знайшов ся лилик в небезпеченьстві житя, бо лисиця хотїла його зїсти.

Коли отже зміркував, що лисиця уважає його за птицю, пустив ся знов на хитрощі. Він став відпекувати ся і божити ся, що не є птицею, лише мишию. — Та нехай мене Господь боронить, щоби я був птицею! Хиба-ж ти, добродійко, сама не бачиш? Придиви ся менї добре! Прецїнь знаєш, що птицї мають пірє. А де-ж воно в мене є? Я є справедлива миш. Най жиють миши і щури! На погибель котам!

Лисиця покрутила носом, подумала а відтак сказала: — Ну, як так, то йди собі з Богом!

Тим способом проворний лилик викрутив ся два рази з біди.

І межи людьми буває богато таких, що в небезпецї, в скрутнім положеню, змінюють свій характер, своє переконаня. Попаде примiром Русин-Українець в товариство зрадників нашого народа, кацапів, які кажуть, що Русин а Москаль — то всьо одно!

— А ти, кажуть, — чого вліз межи нас? Таже ти Українець! Биймо Українця!

— Та де я Українець? — відпекує ся наш слабодух. — Нехай мене Господь боронить! Я справедливий Москаль!

Ну і тодї братає ся з такими підляками.

А попаде він иншим разом межи Українцїв.

— Гей, ти кацапе! — кричать тотї до него — ти чого тут хочеш? Забирай ся від нас, бо дістанеш лупня...

— Та що вам прийшло до голови? — відпекує ся тодї наш слабодух. — — Тьфу! Я мав би бути кацапом? Хиба-ж я вмію хоч одно слово по московськи сказати? Най жиє наша Русь-Україна!

І що-ж варт такий чоловік? Він нї пес, нї баран! Нї миш, нї птиця! Одним словом — л и л и к! Чи можна такого поважати?

Веселий кутик.

Мала помилка.

Було се в Росії, в часї, як щойно побудовано желїзничий шлях поміж Петербургом і Москвою. Тодї то один заможний поміщик, наслухавши ся до волї про вигоди їзди зелїзницею, порішив і собі спробувати того дива. Не вадумуючи ся довго, купив білет до Москви і всїв до жду чого поїзду. Якось в половинї дороги, на одній зі станцій, поїзд задержав ся, щоб подорожним дати спромогу з'їсти обід. В сю хвилину надїхав також і з Москви потяг, та рівнож станув на сїй станції. З нього вийшов старий, щирий друг нашого поміщика. Поздоровкали ся, а що лишала ся ще спора година до відїзду потягів, тому порішили з'їсти разом обід в поблизькім ресторанті. Попоївши, вернули на двірець, і наш поміщик найопокійнїйше всїв разом зі своїм приятелем не до свого поїзду, але до противного, що їхав до Петербурга.

По якійсь годинї їзди нараз звертає ся до свого приятеля з бистроумною увагою:

„Що нї хоч кажи, Іване, а я все таки говорю, що тї зелїзницї, то чудовий винахід; ось бач: сидимо оба в однім і тім самім вагонї, а мимо того я їду до Москви, а ти до Петербурга...."

Правдивий судець.

Був собі перський король, або як Перси звуть — шах, і був у нього, між двірською челяддю, сьпівець, що сьпівав стародавні пісні, а часом і сам складав їх.

Шах теж мав охоту складати пісні, отак як инші складають вірші. Часом йому те вдавало ся, а часом і нї. Як зложить же бувало шах яку нову пісню, то й кличе свого сьпівця, щоб послухав та сказав, як на його думку — чи гарно вложено чи невдало. Шах питав ся сьпівця через те, що сьпівець же на тому знав ся.

Сьпівець похвалив скілька пісень шахових — і шах дав йому за те гостинця. Але раз сьпівець прослухав нову пісню шахову й сказав, що пісня невдала, прямо — зовсїм погана! сказав, що нема в нїй нї доброго складу, нїчого...

Розгнївав ся тодї шах і каже:

— Дурень ти! нїчого не тямиш! осел ти! А як ти єси дурний осел, то тобі місце не біля мене, не в моїх покоях, а в стайнї. Гей, слуги! відведіть сього осла в ослячу стайню!

І відвели сьпівця таки справдї в стайню, де стояли осли, (бо в Персії на них їздять і держать їх так, як у нас коний). Там, у стайнї, й був сьпівець аж поки шах не пересердив ся. Тяжко було сьпівцеви так поневіряти ся, та щож мав робити? Як йому сперечати ся з шахом!...

За яким часом шах простив тую провину і сьпівець знов жив у шаховому будинкови. Знав сьпівець добре, що шах знов буде питати про свої вірші його думку... Що тут робити?.. Добре, як шах складе гарні вірші, а як — погані, що тодї?... Сказати, що погані, то шах пішле знов у стайню; знов будуть знущати ся слуги, ведучи в хлїв... А сказати, що вірші гарні, то шах дасть гарну нагороду; — алеж тодї, значить, треба скривити душею, сказати не по правдї... а сього сьпівцеви теж не хотїло ся!

От, одного разу каже шах сьпівцеви: — Ось послухай мою нову пісню, що я склав, і скажи менї по правдї свою думку! — Проказав шах вірші, — та такі-ж погані!.. Сьпівець, не довго думавши, зірвав ся з місця й притьмом побіг з покою.

— Куди-ж ти? — гукає йому шах: ти-ж менї ще не сказав своєї думки про пісню! Куди ти біжиш?!

— У стайню! — відказав сьпівець, і побіг.

Педаґоґія в практицї.

4-лїтний Івась: Хочу молотка!

Мати: Нї, Івасику, молотком не вільно бавити ся.

Батько (педаґоґ): Але, кохана жінко, се не є відповідна форма вихованя. Місто....

Івась: Хочу молотка!

Батько: Місто остро відмовляти бажаню дитини, ти повинна його лагідним представленєм відвести від того. Нїколи не повинно ся...

Івась: Хочу молотка!

Батько: Нїколи не повинно ся шорсткою відмовою розбуджувати в дитинї охоти до супротивленя.

Добротою і....

Івась: Хочу молотка!

Батько: Добротою і любовію дуже легко можна звернути його гадку на иньший предмет.

Івась: Хочу молотка!

Батько: Ходи сюда, синку. Бачиш сей гарний образець...

Івась: Хочу молотка!

Батько: Лиши ся тут, коло мене. Нарисую тобі коня і слоня з довженою трубою.

Івась: Хочу молотка!

Мати: Менї не видить ся, аби твоя метода....

Батько: Ніяка метода не може відразу ділати. Зрештою, не забувай, що ти....

Івась: Хочу молотка!

Батько: .... що ти, сповнюючи усї його забаганки, тим самим дитину....

Мати: Доволї вже того! Прошу тебе, я нїколи...

Івась: Хочу молотка!

Батько: Чи моє серденько, дитина, не знає, що може молотком ударити ся по своїх дрібоньких пальчиках і їх зломити....

Івась: Хочу молотка!

Батько: Бачиш, Івасику, молотком можеш збити зеркало на маленькі кавальчики а потім вже у нїм не бачив-бись більше себе. Гречні діти...

Івась: Хочу молотка!!

Батько: Гречні ді....

Івась: Хочу молотка!!

Батько попадає в лють; вивертає Івасика на колїно і дає йому здорового прочухана. Тепер будеш мати добру научку.

Івась: Буу...буу — ууу... хо... бууу... молотка!

Батько: Жінко! Заб... соб... го крикуна і занеси його до ліжка!

Івась: Бууу... хочу молотка!

Батько: До чорта! Ти ще не є тихо!? Маєш тут сей проклятий молоток і стули вже раз свою хавку!...

Сто вовків.

Розказував один парубок:

— Як ішов я вчера лісом, — тож то страховини менї було!... Ледви втік!

Питаю ся його:

— А щож там таке?

— Та мабуть аж сто вовків, як поженеть ся за мною!

— Овва!

— Чого овва! Хоч не сто, а з півсотнї було!

— Та їх і в лїсї стільки нема.

— От же й не вірить! Яж кажу, що мабуть штук з десяток гнало ся...

— Та ну бо!

— Та хибаб я брехав? Яж кажу: як наполїг за мною вовк...

— Та деж ти його бачив?

— Ну, їй Богу-ж, поза кущем щось: шелесть... шелесть...

Кушок-сьмішок.

Яка **воля** нікого не манить? — неволя.

Котрий **пень** не дасть ся порубати? — липень.

Яких **маків** боять ся наші вороги? — гайдамаків.

Котрий **сок** виробляє ся з каміня? — пісок.

Котрий **лис** бігає поміж хмарами? — лискавка.

Ледаща жінка.

Чоловік: Ти, ледащо, нї спекти, нї зварити.

Жінка: Та і тільки-ж!

Чоловік: Та ти нї шити, нї прясти.

Жінка: Та і тільки-ж!

Чоловік: Та ти і хати не підметеш.

Жінка: Та і тільки-ж!

Чоловік: Та ти і танцювати не вмієш.

Жінка: А брешеш, трястя твойому батькови.

На високій горі.

Незвичайно інтересно є оглядати гори, а особливо для тих, що мешкають у місті та на долах. Ідучи в гори, побачиш, що тут, і повітре і земля і вода відмінні, а далі найдивнїйші і звіряти і ростини такі, яких не бачиш на долах. Кождї гори, то осібний для себе сьвіт з власним ростинництвом, звірятами ... сьвіт і люди там відмінних обичаїв.

Коли підіймаєш ся на високу гору, то стає чимраз холоднійше: на кождих 170 м. спадає термометер о 1° С (один степень Цельзія), отже на 100 м. о 0.6° С. Але чим висше підіймаєш ся в гору, термометер, хоч не перестає спадати, то спадає трохи меньше, бо вохна пара, в горі подостатком нагромаджена, переміняє ся в краплі, а через то увільняє з себе тепло. А що в зимі повітре більше має в собі вохкости, тож в зимі — чим висше підносить ся в гору — тепло зменшаєсь не так скоро як в літі.

В горах є більше атмосферичних опадів (дощу і снігу) ніж на долах. При підніжу гір є більше вохкости ніж на рівнинах, а що холоднійше в горах, то вохке повітре ледва підійме ся в гору, зараз його пара водна переміне ся в краплі спадає як дощ. Також вітри наганяють вохкість (а то такі, що віють над атлантійського океану), коли такий вохкий вітер трафить на запору гір, підійме ся нагло в гору, охолоджує ся і маємо вже опад атмосферичний. І то чим висша гора, тим більше на ній опадів. Дуже часто трафляє ся, що туристи вертають з високої гори промоклі і довідуются на долах, що там через цілий день була гарна погода.

З високої гори бачимо далеко більший простір ніж в низині. Се легко зрозуміти. Як би наша земля була плоска, тоді ми з гори бачили би так далеко, як тільки далеко сягає наш зір і велика сила далековиду. Так ми глядимо в простір на звізди і бачимо їх у безмірнім віддаленю. Але земля має вид кулі і ми на рівнині не бачимо далеких предметів, бо вони лежать під нашим позомом. Та власне, задля того, що земля не є плоска, наш овид з високої гори сягає дальше, а під. не довають ся лиш дуже далекі предмети.

Висіни що одна подва. На високій горі день є довший. Власне длятого, що сонце з окружа... то проміньсходячого сонця освічує перше верхи високих гір, аж потім сходить на доли. А знов противно при заході; тут тінь падає на підніже гір, а відтак підіймає ся на гору. Очевидно, що на низьких горах нема великої ріжниці, але вже на горі 2½ тисяча кільометрів високій є день о ½ години довший.

Всячина.

Реставрант на вершку дерева.

В місцевости Сутайс, в Фордьїсі, (населене ...) пожи Тиролем і Швайцарією) знане своєю ... реставрант. В сій місцевости росте ... липа, найстарша в цілій Фордьберьу, липа. Цень і пра вор на ках 9 метрів обводу, а в місци де він починає розгалужувати ся має 6 метрів в обводі. І поміж галузками старушки-липи уладжено елегантний реставрант, з електричним освітленєм, в пиякому поміщає ся около 20 осіб.

Найстарша оселя білих на території Злучених Держав.

Найстаршою оселею в границях Злучених Держав, в якій замешкали білі люде, і що є стверджене документами є малесеньке село Акома на полудневім заході Злучених Держав. Документи згадують, що вже в 1539 м році, було там місточко, числяче около 6000 душ населеня. Побудоване воно було на скелях щоб легше мож було боронити ся перед ворогом, індийськими племенами Навайо і Апашів. Обшар на верху скель, на яких збудоване місточко, виносить 150 акрів. З долини до місточка, можна дістати ся трьома вузенькими, крутими, ведучими над пропастями і проривами, дорогами. Усей будівельний матеріял мусіли мешканці внести на гору на своїх барках сами небезпечними стежками. Село днесь складає ся з трьох рядів бінних рядів цеглових домів; кождий дім є на три поверхи, а в кождім ряді є 100 домів. В сих 300 домах мешкає тепер загалом 6000 осіб. До хати входить ся по драбині приставленій до даху. Рівнож задержав ся тут звичай, що найстарші члени родини мешкають в долині, а молодші на горішніх поверхах.

Найінтереснійшою будівлею є старосьвітна церков, побудована над поворотом пропасти, у східній части міста. Ще днесь у ній в радиції відбувають ся богослуженя. Побудовано її около 1600-го року ... помершних на кладовищи, коло сеї церкви. Прищедшого збудували її іспанські місіонарі, про що свідчить іспанський стиль будови і іспанські дзвони, находячі ся на мінаретах. У ній переховує ся дуже богато цінних памяток старовини.

Що коштувала колись друкарська похибка.

При нагоді трьохсотлітнього ювилею першого толкованя біблії на англійський язик, пригадують часописи цікаву історію, з давно минулих літ.

Перед якими 200 літами одна давна друкарська фірма, видаючи біблію, перепустила у ній один друкарський блуд, одинокий може свого роду. В друку сеї біблії при заповіди не звучало: „Не пожадай добра ближнього твого", але „пожадай добра ближнього твого". ... наклад... на богато робив би собі із того. В відповідній місци виказувань сю похибку і попросив відповідно і справити. Але се було вже за поздно ... за оден примірник ... велику кару на тих ... в гривну 300 фунтів. Триста фунтів то значить теперішних тисячу пятьсот долярів, була на тодішні відносини сума дуже величезна. Кромі сего винищено цілий наклад. Здолине можна сказати, що ніодин з накладчиків не заплатив так високої кари за один друкарський блуд, як власне отсей. З цілого накладу лишив ся лиш один-одинокий примірник, находячий ся тепер в Бритійськім Музею.

Месть.

В столиці Англії, в Льондоні, перед пару днями викликав загальне веселість цікава пригода одного судії. Він належав до елеґантського клюбу, який в своїх кімнатах, поміж иньшими улекшеннями завів також туту турецьку лазню. І судії захотіло ся спробувати благодатний вплив турецького способу купаня. Масер також підпав судія свое тіло до трудованя, ... що минуло пару хвилин, як в тілі судії не лишила ся ніодна кісточка, яка б не боліла. Хвилину судія зносив мовчки тортури коли однак мірка перебрала ся простогнав:

„Чи се (бум! бум! тарах!) є дійсно (тарррах!) необходиме (грим! луп!) так стовчи (луп! луп! луп!) ціле мое тіло (бум!)...?

„Лежіть лиш спокійно — відповів масер, здорово сапнувши а по сім луппувши здорово судію поміж ребра — я вже знаю найлїпше, що до мене належить! (тарах! грим!)

„Що ви за оден — (грим!) спитав судія — бо ваше лице (тарах!) приходить мені незвичайно знакомим?."

„Так?... То ви пригадуете собі мене?..." запитав масер... „Як так, то в будучині хиба вже певно не будете так скорі глипати мені по вісім місяців арешту за се, що я, як прайсфайтер хочу заробити також пару центів.

СЛОВА НАПОЛЕОНА.

Наполеон, коли хтось запитав його про причину його поводженя відповів:

„Держіть ся власних засад, а ваше поводжене буде тоді дрібничкою". Сі слова справджують ся на кождім кроці, а специяльного тоді, коли завитає в вашу хату недуга. Глядіть за її причиною, а тоді по більшій части завсїгди найдете, що вона лежить в системі травленя. І тоді знайте, що найвідповіднійшим ліком в усїх таких случаях є Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина. Ужийте його сейчас, а борба скінчить ся вашою побідою.

Тоді, як ваше тіло ослабає і починаєте тратити ваш питомий апетит, тоді, як докучають вам болї голова, обструкція, відбиване, кольки і иньші болїзни, тоді то Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина подасть вам скору і постійну полекшу. Не ма у нім ніяких шкідливих домішок, як рівнож не сотворює він налогу до вживаня трутизн; лїк сей є зроблений з гіркого зїля і чистого, червоного вина. По всїх друґсторах. Хемічна Лябораторія

Jos. Triner,
1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Книжки

які можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Еміґрант	15
Жовнїр	10
Журавлї	10
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Псалтир	1.00
Релїґійні віролваня	20
Русько анґлійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Збірник	2.50
Бог Надежда моя	2.50
Хлїб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (з ... ...)	[illegible]

Пишіть на адр.: Swoboda, 83 Grand St., Jersey ...